

Kis idegenvezetők témái, anyagai

Minden témáról egy A/4-es oldalnyit kell írni mindenkinek, amit vagy a buszon, vagy az adott helyszínen elmesél/felolvas.

A pályázati anyaghoz csatoljuk az összegyűjtött anyagot, ezért azonos formátumban kell elkészíteni ezeket: 2,5cm-es margók, Times New Roman, 12 pt, 1,5 sorköz, képek nélkül. Több forrásból kell dolgozni, azok feltüntetésével!

Nem összeollózott (ctrl+C - ctrl+V) Wikipédia kivonatok kellenek, hanem a többi gyerek számára is élvezhető, érdekes fogalmazások!

A kész művet az osztályfőnöknek kell elküldeni. Határidő: 2023. május 29. hétfő 14:30! Az osztályfőnök egy dokumentumba másolva küldi tovább.

AB	2023.	HELYSZÍN	TÉMA
1.	június 5. hétfő	Buszon	Nagyszalonta – Csonka torony
2.		Buszon /Arany János emlékháznál	Arany János balladái
3.		Buszon /Arany János emlékháznál	Arany János élete
4.		Buszon	Nagyvárad (kapcsolódások Szegedhez)
5.		Nagyvárad – Székesegyháznál	Székesegyház, Szent László
6.		Nagyvárad – Ady-múzeumnál	Ady Endre
7.		Buszon	Király-hágó
8.		Buszon	Kalotaszeg – néprajz, természetrajz
9.		Buszon	Kalotaszentkirály
10.	június 6. kedd	Buszon	Kolozsvár (kapcsolódások Szegedhez)
11.		Kolozsvár - Házsongárdi temetőben	Házsongárdi temető – híres magyarok sírjai
12.		Kolozsvár – Farkas utcai templomnál	Összehasonlítása a szegedi Mátyás téri templommal
13.		Kolozsvár Szent-Mihály templom előtt	A Szent-Mihály templom és történelmi jelentősége
14.		Buszon	Szováta
15.		Buszon	Parajd és a sóvidék
16.		Buszon	Korond és a fazekasság
17.		Farkaslaka Tamási Áron síremlékénél	Farkaslaka – Tamási Áron
18.		Buszon / Orbán Balázs síremlékénél	Szejkétfürdő – Orbán Balázs
19.		Szejkétfürdő – székelkapuknál	A székelység

20.		Buszon	Hagyományos erdélyi ételek (fűszerek)
21.	június 7. szerda	<i>Csikrákoson az iskola előtt</i>	Csikrákos (Erődtemplom, Zöld Péter, Cserei Mihály)
22.		Buszon	Békás-szoros
23.		Buszon	A békási víztározó
24.		<i>A Gyilkos-tó partján</i>	Gyilkos-tó (keletkezése + legendája)
25.		<i>A Gyilkos-tó partján</i>	Az Ezeréves-határ
26.		Buszon	Maros (Marosfőttől Szegedig)
27.		Buszon	Csíkszereda
28.		<i>Csiksomlyón a nyeregben</i>	Csiksomlyó, a csiksomlyói búcsú
29.		Buszon	Madéfalvi veszedelem
30.	június 8. csütörtök	<i>Székelyderzs vártemplomnál</i>	A székelyderzsi unitárius vártemplom (erődtemplom)
31.		Buszon	Székelyudvarhely (a legmagyarabb város)
32.		Buszon	Petőfi Sándor (az 1848/49-es szabadságharc Erdélyben)
33.		<i>Buszon / Segesvár óvárosban</i>	Segesvár – óratorony, Drakula-ház, szász emlékek
34.		<i>Buszon / várban</i>	Marosvásárhely – vár, Bolyaiak
35.		Buszon	Tordai-hasadék – Szt. László monda
36.		Buszon	Torockó - Székelykő
37.	június 9. péntek	Buszon	Tordai sóbánya
38.		<i>Buszon / vártemplomnál</i>	Nagyenyed – vártemplom, kápolna-domb, két fűzfa
39.		<i>Buszon / Hunyadiak síremlékénél</i>	Gyulafehérvár – Hunyadiak síremléke
40.		<i>Buszon / a várnál</i>	Déva vára – Kőmíves Kelemenné balladája

CD	2023.	HELYSZÍN	TÉMA
1.	június 5. hétfő	Buszon	Nagyszalonta – Csonka torony
2.		<i>Buszon /Arany János emlékháznál</i>	Arany János balladái
3.		<i>Buszon /Arany János emlékháznál</i>	Arany János élete
4.		Buszon	Nagyvárad (kapcsolódások Szegedhez)
5.		<i>Nagyvárad – Székesegyháznál</i>	Székesegyház, Szent László
6.		<i>Nagyvárad – Ady-múzeumnál</i>	Ady Endre

7.		<i>Buszon</i>	Király-hágó
8.		<i>Buszon</i>	Kalotaszeg – néprajz, természetrajz
9.		<i>Buszon</i>	Kalotaszentkirály
10.	június 6. kedd	<i>Buszon</i>	Kolozsvár (kapcsolódások Szegedhez)
11.		<i>Kolozsvár - Házsongárdi temetőben</i>	Apáczai Csere János
12.		<i>Kolozsvár Mátyás király szülőházánál</i>	Mátyás király
13.		<i>Buszon</i>	Szováta
14.		<i>Buszon</i>	Parajd és a sóvidék
15.		<i>Buszon</i>	Korond és a fazekasság
16.		<i>Szejkézfürdő – székelykapuknál</i>	A székelykapu
17.	június 7. szerda	<i>Csikrákoson az iskola előtt</i>	Csikrákos (Erődtemplom, Zöld Péter, Cserei Mihály)
18.		<i>Buszon</i>	Békás-szoros
19.		<i>Buszon</i>	A békási víztározó
20.		<i>A Gyilkos-tó partján</i>	Hagymás-hegység, Kis-Cohard
21.		<i>Buszon</i>	Maros (Marosfőttől Szegedig)
22.		<i>Buszon</i>	Csiksomlyó, a csiksomlyói búcsú
23.		<i>Csiksomlyón a nyeregben</i>	Csikszereda
24.		<i>Buszon</i>	Madéfalvi veszedelem
25.	június 8. csütörtök	<i>Székelyderzs vártemplomnál</i>	A székelyderzsi unitárius vártemplom (erődtemplom)
26.		<i>Buszon</i>	Székelyudvarhely (a legmagyarabb város)
27.		<i>Buszon</i>	Petőfi Sándor (az 1848/49-es szabadságharc Erdélyben)
28.		<i>Buszon / Segesvár óvárosban</i>	Segesvár – óratorony, Drakula-ház, szász emlékek
29.		<i>Buszon / várban</i>	Marosvásárhely – vár, Bolyaiak
30.		<i>Buszon</i>	Tordai-hasadék – Szt. László monda
31.		<i>Buszon</i>	Torockó - Székelykő
32.	június 9. péntek	<i>Buszon</i>	Tordai sóbánya
33.		<i>Buszon / vártemplomnál</i>	Nagyenyed – vártemplom, kápolna-domb, két fűzfa
34.		<i>Buszon / Hunyadiak síremlékénél</i>	Gyulafehérvár – Hunyadiak síremléke
35.		<i>Buszon / a várnál</i>	Déva vára – Kőmíves Kelemenné balladája

Nagyszalonta- Csonka torony

Nagyszalonta egy város Románia nyugati részén, Bihar megyében. Először Zalantha néven szerepelt a nagyváradi püspökség pápai jegyzékében. Itt született Arany János és a hagyomány szerint Toldi Miklós. A 16. század végéig a Toldy család birtoka volt. 1598-ban visszavonuló török hadak pusztították el. 1606-ban az ide telepített 300 hajdú alapította meg. 1620-ban kezdték el építeni a szalontai várat, 1636-ban készült el. Arról megoszlanak a vélemények, hogy a várat II. Rákóczi György parancsára rombolták le (a törökök közeledtének hírére) vagy a törökök pusztították el. A várból mára csak a Csonka torony, az egykori puskapor és fegyver tárolásra használt őrtorony maradt meg.

A torony vastag falú, kicsi ablakok és lőrések tarkítják. A bejáratot díszítő szobor Arany Jánost ábrázolja. A szobrot Stóbl Alajos tervezte és Szeszák Ferenc kivitelezte.

A toronyban jelenleg Arany János emlékmúzeum működik. Arany László (Arany János fia) apja hagyatékának egy részét Nagyszalonta városának adományozta. Ezekből az emléktárgyakból és irodalmi emlékekből lett a múzeum, ami Románia legrégebbi magyar irodalmi múzeuma.

Arany János a Csonka toronyról verset írt:

Az ó torony

Nagy-Szalonta nevezetes város,
Mégsem olyan nevezetes már most
Mint mikor volt szabad hajdufészek,
Benne lakván háromszáz vitézek.
(részlet)

Arany János élete

Arany János 1817. március 2.-án született Nagyszalontán. A szülei már idősek voltak amikor megszületett, a nővére pedig már férjnél volt. Tíz testvére közül csak ő és a nővére maradt életben, mivel tüdőbajban elhaláloztak. Hajdúcsaládból származott. A szülei hívők, reformátusok voltak. Családja szegény volt, de békésen felnőhetett. Három éves korától már tudott olvasni. Mire iskolába kezdett járni, az olvasó tudása már tökéletes lett. Apja szerettette meg vele a költészetet és az irodalmat, mivel mesélt neki a Toldiakról. Az iskolai évei alatt már a verseiről híressé vált. Sokan csodagyereknek tartották. Neki a nyelvújítás nem igazán tetszett mert páratlan szókinccsel rendelkezett. Amíg Nagyszalontán járt iskolába a tanulás mellett tanítóként is dolgozott. A Debreceni Református Kollégiumban is tanult. Kisújszálláson egy évig segédtanítóként tevékenykedett, hogy a tanulmányokra pénzt szerezzen. Ott a könyvtárban éjjel-nappal olvasott. Sok nyelvet megtanult, németből pedig fordítgatott. Később már festő vagy szobrász akart lenni ezért elhagyta a kollégiumot így végbizonyítványt sem kaphatott. A Debreceni színtársulathoz szegődött ami gyorsan szétbomlott. Később a társulat romjaiból egy új vándorszínészi társaság fejlődött. Egy éjszakán Arany halottnak látta édesanyját ezért ott hagyta a társulatot és elindult haza gyalog. Mikor hazaérkezett az fogadta, hogy édesapja megvakul, édesanyja haldoklott. Ezután két héttel meg is halt az anyukája. A fiú sorsa miatt megválasztották konrektornak, majd írnok lett ezután pedig aljegyző Nagyszalontán. 1840-ben feleségül vette Ercsey Juliannát. Munkájában szorgalmas és kiegyensúlyozott volt, kisebb peres ügyekben segédkezett, passzusokat állított ki, és a hivatali életben kiválóan teljesített, még a megyei táblabírák is elismerték tevékenységét. 1841-ben megszületett első gyermeke Juliska, 1844-ben László fia. 1845-ben kiadták az Elveszett alkotmány című eposzát a Kisfaludy Társaságban amiért még pályadíjat is nyert. A Toldi akkora siker volt, hogy a pályadíj mellet még a bírálói ámulatát is elnyerte. Petőfi volt az első aki üdvözlésére sietett. Petőfivel szoros barátságot kötött, még leveleztek és

rendszeresen találkoztak is egymással. 1848-ban a Kisfaludy Társaság felvette tagjai közé. A világosi fegyverletétel után kevés ideig bujdosott ezután vissza tért Szalontára. Az 1851. év második felében a nagykőrösi református egyház hívására a Nagykőrösi Református Gimnáziumban a magyar és latin nyelv és irodalom tanárává választották, és az év őszén egész családjával Nagykőrösre költözött. A Magyar Tudományos Akadémia tagjává választották 1858-ban. A Kisfaludy Társaság igazgatója lett. Lánya Juliska méhgyulladást kapott és tüdőbaja lett, ezután fél évvel meghalt. Ezután Aranyék nevelték Juliska lányát aki 21 évesen szintén tüdőbajban halt meg. A Margit-sziget tölgyfái alatt utolsó éveiben a kapcsos könyvben írt. Egy régi hörgőgyulladása vissza tért ami nagyon súlyos volt. A mondák szerint a Petőfi téri Petőfi szobor avatásakor meg hűlt és tüdőgyulladása lett. Ettől kezdve állapota fokozatosan romlott, és egy héttel később, október 22-én déli 12 órakor elhunyt Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia palotájában lévő szolgálati lakásában. A magyar irodalom legkiemelkedőbb epikus költője és az egyik legnagyobb magyar népi költőfejedeleme.

Szent László Székesegyház – Nagyvárád

A Nagyvárádon álló székesegyház elődjét, a régi templomot Szent László alapította a XI. században. Ide temették el az uralkodót.

A mai római katolikus székesegyház barokk stílusban épült, monumentális méretű. A középső hajó hossza 70 m és a szélessége 30-40 m. A falakat carrarai márvány borítja. A székesegyháznak két oldal hajója és két templomtornya van.

A névadó, Szent László erős kezű magyar király volt, a XI. században uralkodott. Célja a tulajdon védelme és a pogányság maradványainak felszámolása volt. Törvényeivel szorította vissza az országban dúló belviszályokat. Szigorúan büntette a lopást (halálbüntetés, csonkítás). Egyházi rendszabályokat alkotott.

Legendásan magas termetű lovag volt. Nagy testi erejű, atléta testfelépítésű, „isten atlétájának” is nevezik.

Várád alapítása is Szent Lászlóhoz fűződik. A Képes Krónika beszámolója alapján „Bihar vármegyében a Körös folyó mellett vadászat közben talált egy helyet, ahol angyali intelemre elhatározta, hogy monostort épít Szűz Mária tiszteletére: ezt a helyet Váradnak nevezte. ...” Szent László 1095-ben betegségben hunyt el egy meleg nyári napon. Holttestét a nagy meleg miatt nem akarták a végakarata szerinti, távoli Váradra szállítani. Ám a legenda szerint a kocsí, amelyen a király testét elhelyezték, lovak nélkül, magától elindult Várad felé vezető helyes úton. Isteni erő vitte Szent László testét arra a helyre, amelyet a király magának választott.

László királyt, halálát követően 1192-ben avatták szentté, ekkor emelték ki sírjából a koponyáját, amelyet a mai herma (mellszobor, ereklyetartó) elődjébe helyeztek. A ma Váradon található ereklyetartó a Székesegyház múzeumában van kiállítva.

Király-hágó

Királyhágó nevét 1808-ban említették először az oklevelek **Bucsá** néven.

Mivel korábban a Nagyvárád–Kolozsvári út Vársonkolyosig a Sebes-Körös völgyében haladt és a tavaszi áradások az utat veszélyeztették, 1780-tól Bucsától kezdve a hegynék felfelé Nagybáród irányába új utat építettek. II. József még trónörökös korában járt itt és az új utat az ő személyéhez kapcsolták. Más magyarázat szerint erre húzódott a királyi tulajdonban levő gyepűelve. A hágó magassága 582 m, az alatta található településen 1791-ben épült ortodox fatemplom található.

1851-ben Fényes Elek írta a településről: „...158 óhitű lakossal, anyatemplommal. Sovány kősziklás határ. Sok erdő. Birják Eördög és Bagossy családok.”

1910-ben 924 lakosából 78 magyar, 114 szlovák, 731 román volt. Ebből 136 római katolikus, 29 református, 725 görögkeleti ortodox volt.

A trianoni békeszerződésig Bihar vármegye Élesdi járásához tartozott, ekkor Magyarország és Erdély kapujaként emlegették.

Az Erdély kapujaként is emlegetett Király-hágó Romániában, a Réz-hegységben, Kolozs és Bihar megye határán, Királyhágó és Báródsomos települések között, 582 méter magasságban található hágó.

A Király-hágó alatti településen 1791-ben épült ortodox fatemplom található. A Királyhágó település nevét 1808-ban említették először az oklevelek Bucsa néven. A közelben található a festői Gyerővásárhely is. mert a két országrész között itt szállították az árukat, és például Erdély sóbányáiból a kitermelt nyersanyagot Magyarországra és más vidékekre.

Korábban a Sebes-Körös völgyében haladt át az út Nagyvárad–Kolozsvár és Vársonkolyosig felé, de a tavaszi áradások az utat veszélyeztették, ezért 1780-tól Bucsától kezdve a hegynek felfelé Nagybárod irányába új utat építettek.

II. József trónörökösként járt itt és az új utat az ő személyéhez kapcsolták.

Más magyarázat szerint erre húzódott a királyi tulajdonban levő gyepűelve (a gyepűrendszer fontos része volt a gyepűelve, azaz a gyepű előtti, azon kívüli terület, ami széles, gyakran több napi járóföldre kiterjedő senki földje).

Kalotaszentkirály

Kalotaszentkirály egy község, nem meglepő, Romániában található. A Felszegi-medencében terül el. Azon belül Kolozs megyében fekszik. A település elődjei a Kalota-patak két partján telepedtek le; a jobb parton található Zentelke, a bal parton pedig Szentkirály. 1968-ban egyesült a két falu, ma 1167 lélekszámú település.

Nevének eredte:

- A honfoglaláskor a **Kalota nemzetség** telepedett le itt, melyről a patakot elnevezték. A **Szentkirály** nevet István király szentté avatása (1083) után vette fel, a Kalota előnevet pedig a patakról kapta.

Népesség:

- 1073 fő (utoljára 2011-ben volt népszámlálás)
- Ebből a Magyar lakosság 924 fő

Látnivalók:

- A lakosság hagyományos életmódja, a népszokások, a népviselet, a hagyományos állattartás.
- Református templom: 1762-ben építették, három harang található benne. Érdekesség, hogy a legrégebbi harang 1481 készült. Az orgonáját Kolonics István építette. A szószék fölött elhelyezett koronát gróf Bánffy Miklós ajándékozta a templomnak, a papné székét pedig Jósika Sámuelné. Mennyezete 1848-ban leégett, újjáépítéskor csupán fehérre meszelték.
- Ady-emlékszobor: A Kalota partján állították annak emlékére, hogy a költő gyakran időzött itt.
- A falu1991-óta megrendezett nyári tánc táborairól is nevezetes.
- A szüreti mulatságot minden évben megtartják.
- Illetve a csipkebogyó-fesztivál sem maradhat el soha

Házsongárdi temető

Kolozsvár

Ezt a temetőt a pestisjárvány elején alapították. A fekete halál már az elején borzasztó sok áldozatot szedett, hogy a már meglévő temetőt jóval meg kellett nagyobbítani. Nemzetiségtől, vallástól és vagyonságtól független, ide bárki temetkezethetett. Kicsi érdekesség, a mai ösvényei maguktól keletkeztek. Halottjai közé tartozik: Apáczai Csere János, Tótfalusi Kis Miklós és Gyarmati Sámuel is. Talán a legnagyobb láthatósága a temetőnek az a jellegzetes sírkövek. Általában címert, mesterségjelvényt, gyermek alakokat vésnek. Amik kőből készültek, valamennyi még most is látható, a fémről készülőket sajnos ellopták.

-Bozsó Ágnes (Kostyál Hanna)

A Szent-Mihály templom és történelmi jelentősége

A Szent Mihály-templom számos nevezetes történelmi esemény színhelye volt. Úgy tartják, hogy falai között közel ötven országgyűlést tartottak, ám Kelemen Lajos és Kovács András szerint az országgyűlések helyszíne többnyire a Szent Mihály-templom melletti kisebb templom volt. Az épület nem a Fő tér közepén, hanem annak északi felén található. Megépítéskor az északi házsor még nem épült ki, így a piactér abban az irányban is teresebb volt. További ok lehetett a már létező Szent Jakab-kápolnához való igazodás. A háromhajós csarnoktemplom tengelye nem párhuzamos a tér oldalaival, mert a középkori szokás szerint a szentély tengelyvonalát a védőszent neve napján felkelő Naphoz tájolták (keletelés). Carl Charlier(wd) csillagász szerint a templom hossz tengelyének és a nyugat–keleti iránynak az eltéréséből megállapítható, hogy melyik év Szent Mihály-napján kelt fel a nap a templom hossz tengelyében, azaz melyik évben kezdődött el az építkezés. Kolozsvár központjában, a főtéren a XIV. század közepén kezdtek el építeni a templomot, közel másfél évszázadon át építik, az anyagi forrás elsősorban a búcsúk bevételeinek, valamint a bőkezű céhes polgárok adakozásának köszönhető. A plébániatemplom homlokzatának és tornyának építése még az 1500-as években is tartott. 1545-től 1716-ig a protestáns, majd az unitárius felekezet használja, ezután lett ismét katolikus templom. Újbóli berendezése barokk szellemben épül meg ekkor. Története során többször is éri tűzkár, legpusztítóbb ezek közül az 1697-es, ebben a torony teljesen elpusztul, barokk stílusú újjáépítése is csak időleges. Jelenlegi neogótikus formáját 1859-ben kapja meg. A 4 méteres kereszttel együtt 80 méteres magasságával Erdély legmagasabb templomtornya. **Kolozsvár látképének ikonikus eleme, jelentős történelmi események helyszíne, mondhatni máig is amolyan kolozsvári axis mundi: a templom, mely mintegy hét évszázada tanúja, részese a kolozsvári mindennapoknak, végre megújul.**

Egy ilyen hatalmas műemlék felújítása nem kis feladat elé állítja a felújítást végző, és az azt felügyelő szakembereket. A szakrális tér és környezete építőtérületté változik, melyre szigorú szabályozások vonatkoznak. Mindezek ellenére – mindannyiunk öröme – a Szent Mihály-templom augusztus 6-ával kezdődően még nem zárja be teljesen kapuit, lehetőséget biztosítva arra, hogy a főtérre ellátogatva a templomnak olyan részleteit is felfedezzük, amelyek mellett talán hosszú éveken keresztül elsuhantunk. A következőkben lássuk tehát, miért érdemes a rendelkezésünkre álló időt kihasználva misén kívül is ellátogatni a Szent Mihály-templomba. **Noha építésének pontos kezdete máig sincs tisztázva, az bizonyos, hogy összefüggésbe hozható Károly Róbert 1316-ban kibocsájtott kiváltságlevelével, mely különféle privilégiumokat adományozott a városnak. Kolozsvár látképének ikonikus eleme, jelentős történelmi események helyszíne, mondhatni máig is amolyan kolozsvári axis**

mundi: a templom, mely mintegy hét évszázada tanúja, részese a kolozsvári mindennapoknak, végre megújul.

Egy ilyen hatalmas műemlék felújítása nem kis feladat elé állítja a felújítást végző, és az azt felügyelő szakembereket. A szakrális tér és környezete építőterületté változik, melyre szigorú szabályozások vonatkoznak. Mindezek ellenére – mindannyiunk örömére – a Szent Mihály-templom augusztus 6-ával kezdődően még nem zárja be a kapuit.

Parajd és a sóvidék(Comuna Praid)

„Sóvidéknek nevezik pedig a Korond vize és a Kis-Küküllő völgyét is le Szovátaig azon a négyszög mértföldnyi sófekvetről, mely itt nem csak a föld kebelében rejtőzködik, hanem a föld felületére kitörve egész sóbérceket alkot” – írja Orbán Balázs.

Parajd a székelyföldi régió északi részén, a Kis-Küküllő folyó partján, a Görgényi-havasok déli lábánál található. A néhány ezer fős lakossággal bíró község, ahol a lakosság több mint 95%-a magyar, a Sóvidék központja, a kistály elnevezése pedig azt is elárulja, hogy minek köszönhetette Parajd a megalapítását és későbbi felvirágzását. A település közvetlen közelében egy körülbelül 3 milliárd tonnányi kősót tartalmazó sótömzs található, melynek kifejtése a külszínen a 16. században kezdődött meg, a mélyben pedig több mint 250 éve tart.

A vidék az erdélyi sóbányászat központja, mely már ősidők óta lakott hely. Területén bronzkori, római, és avar kori leleteket tártak fel.

A rómaiak után a Sóvidék csak a 13. század elején kezdett újra benépesedni az ide letelepített telegdi székelyek által. Más vélemények szerint a székelyek sokkal korábban megjelentek Sóvidéken, mint ahogy az egész Székelyföldön, erre utalnak egyértelműen a régészeti ásatások. Sófalva első templomának alapjai az 1200-as évekből származnak, de más településeken is fellelhetők a korai római katolikus templomok. A környék lakossága a vidék legfontosabb ásványkincsét, a sót egészen 1562-ig szabadon bányászhatta.

Az állattenyésztés mellett az ember nem járta erdőkben hamuzsír főzéssel, salétromkészítéssel, fafeldolgozással foglalkoztak. A hamuzsír az üveggyártás egyik alapanyaga volt. Kiegyezésére bükkfát és cserfát használtak (erdőkiélés). Nagy hagyománya volt a gyufagyártásnak is (Parajd. A Sóvidék legrégebbi települése Sóvárad, melynek neve a 13. században egy határfelosztásban tűnt fel először. A Vulticulus Földrajzi Társaság útkeresésének legfontosabb állomása a tavaly, a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeumban létrehozott Trópusi Lepkeház volt. A lepkeház létrehozását egy-két éves információszerzési időszak előzte meg. E szokványosnak egyáltalán nem mondható kiállítás során a látogatók élő, szabadon röpködő gyönyörű trópusi lepkéket figyelhettek meg. Konstrukciója első halásra egyszerűnek tűnhet, de annál több rejtett nehézséget rejt magába. A kiállítás két hónapja alatt szorgosan gyűjtötték a tapasztalatokat, hogy hogyan kell ezeket a sok ezer kilométeres távolságból érkező színpompás lepkéket kikeltetni, életben tartani táplálkozásra bírni úgy, hogy közben a látogatóknak is élményszerűen be tudjuk mutatni. A két hónapos nyitva tartás során több ezer látogatót fogadtunk szerte az országból. A sikeren felbuzdulva döntöttek, hogy a szerzett tapasztalatok birtokában az idén megépítik Románia első állandó lepkeházát.

A parajdi lepkeház kicsiknek és nagyoknak egyaránt tartalmas kikapcsolódást kínál.

Farkaslaka

Farkaslaka nevének eredete: a hagyomány szerint a közeli erdőkben sok farkas lakott, amelyek néha a faluba is bemenészkedtek és az őrizetlenül hagyott lovakat megtámadták. Így a farkas lakta névből eredhet a Farkaslaka név.

A hagyomány szerint, a falu eredetileg a közelben lévő magaslati dombokon feküdt, és Péterfalva volt a neve. Azonban a völgyben futó Nyikó patak gazdasági előnyei miatt elhagyták lakói a területet és a mai Farkaslaka területére telepedtek.

A falu lakói szinte teljesen magyarok. Székely eredetű lakói a magyar nyelvet használják anyanyelvként, de több helyi szó és kifejezést is használnak. A lakosság csak kicsi része tud románul elfogadhatóan beszélni.

A faluban az őszi szüreti-bál hagyományos ünnep.

A faluban a férfiaknál hagyományos öltözk a fehér gyapjúposztó alapú székely harisnya.

Farkaslaka látnivalói közé tartozik:

- Római katolikus templom
- Jézus szíve kilátó
- Tamási Áron sírja és szülőháza, amely emlékmúzeumként van berendezve.

Tamási Áron

Tamási Áron szegény székely földműves család gyermekeként született 1897-ben. Összesen 10 testvére született, de csak öten maradtak életben.

Édesanyja majdhogynem írástudatlan parasztasszony, édesapja pedig földműves volt. A szigorú apa gyermekeivel is korán megismertette a mezei munka gyötrelmeit.

Tamási Áron azonban kilenc éves korában pisztollyal meglőtte a bal hüvelykujját, ezért a szülei úgy határoztak, hogy taníttatni fogják, mert nem lesz képes elvégezni a mezőgazdasági munkát.

Az elemi iskola és a gimnázium elvégzése után megkezdte jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen és diplomát is szerzett.

1916-ban besorozták, de bal kezének csonkasága miatt postaszolgálatra küldték Boszniába.

1918-ban Olaszországba vezényelték, ahol aztán egyik hőstettéért kitüntetést is kapott. Az

1918. júniusában egy olasz géppuskás osztagra bukkantak. Azonban Tamási Áronnál volt egy kézigránát, amivel ijedten hadonászni kezdett. Az olaszok annyira megrémültek, hogy megadták magukat.

Ifjú korában három évet töltött Amerikában. Utána húsz évig Erdélyben élt, majd 1944-ben Budapestre költözött. Az írja magáról, hogy sohasem készült írónak. Az első novelláját is, főiskolás korában, csak legénykedésből írta.

Székelység

A zord életkörülmények (a külvilágtól elzáró hegyek, a kegyetlen telek, a mostoha termőföld stb.) megedzették, életrevalóvá tették. A székely ember leleményes, szorult helyzetben is feltalálja magát. Jó mesterember. Facsarintos eszének, furfangos észjárásának köszönhetően a mostoha körülményeket is a javára képes fordítani, 'megél még a jég hátán es'. Szíjas, ellenálló, kitartó, nem ijed meg az árnyékától. Bátran belevág új dolgokba is, s végigviszi, amit elkezdett. Ezért becsül meg és használ ki minden talpalatnyi földet, ezért képes ezermester lenni, ezért értékeli természet és Isten ajándékait.

Eredetükről és a Kárpát-medencében történő megjelenésük időpontjáról évszázadok óta vitatkoznak a tudósok.

A székelyek körében a mai napig fennmaradt egy különleges eredetmítosz szerint Attila hun király halálát követően fiai, Csaba és Aladár összevesztek az utódláson. Miután Csaba királyfit a Szikambria (Óbuda) melletti csatában legyőzte Aladár, Csaba katonáival együtt visszaköltözött őshazájába, Szittyaországba. A seregből azonban háromezren nem mentek el Csabával, hanem Nyugat-Erdélyben, a Csigla mezején telepedtek le, majd később keletebbre, a mai Székelyföld

területére költöztek. A néphit úgy tartja, hogy ezeknek a katonáknak a leszármazottjaiból alakult ki a székely nép, amely évszázadokon át várta vezére visszatérését.

A középkorban Székelyföld területe nem tartozott a magyarországi vármegyerendszerhez, hanem saját közigazgatási egységekre, úgynevezett székekre tagozódott.

A 16. századi reformáció hatására Székelyföldön a Kárpát-medence vallásilag legszínesebb régiója alakult ki, (protestáns, római katolikus, stb.) Csíksomlyó időközben az erdélyi katolikusok vallási központjává, a Kárpát-medence legjelentősebb zarándokközpontjává nőtte ki magát.

A székelyruha táji vagy helyi jegyekkel rendelkezik, melyekről az egyes falucsoportok, falvak lakói felismerik egymást.

A székelykapu dísz és tükre volt a portának azt is elárulta, hogy a gazda módos-e, rendet tart-e a háza táján. A székelykapuk eredete tisztázatlan-Formájában, motívumaiban megkülönböztethető az udvarhelyszéki, a csíki, a háromszéki és a gyergyói székelykapu. Szejkézfürdőn található egy gazdag, 16 kapuból álló gyűjtemény.

Székelyföldön minden bokrban terem egy legenda. A mesék tréfásak, furfangosak viccesek. Ízes a nyelvezetük, nem csak gyermekek számára íródtak, hanem a felnőttek is okulhatnak belőle.

Végül előadásom zárásaként szeretnék elmesélni egy székely viccet :

János bácsi pipázva álldogál a kapuban. Mihály bácsi vezet egy tehenet épp a kapu előtt.

– *Mihály bácsi, hova viszi azt a tehenet?*

– *Az orvoshoz.*

– *Miért? Beteg az a tehén?*

– *Nem beteg az.*

– *Nem ad elég tejet az a tehén?*

– *Húsz litert tejel minden nap!*

– *Nem borjadzik az a tehén?*

– *Dehogynem, a tavasszal hármat is borjadzott!*

– *Az Isten szerelmére, akkor mi a fenének viszi az orvoshoz?*

– *Mert az övé.*

Forrás: Kelet-Nyugat: Székelyföld történelme és kultúrája

MASZOL: Kincsesládánk, Erdély: székelykapuk az összmagyar jelképpé való alakulás útján
Sebestyén Péter: Milyen a székely?

CSÍKRÁKOS ERŐDTEMLOM

Csíkrákos falva Csíkszeredától 10 km-re fekszik. A község határában alacsony dombtetőn áll az erődtemplom. Csíkrákos a székelyek ősi gyülekezőhelyeként ismert történelmi helyszíne.

A templom a XIII. században épült. A templomot a XV. században átépítették és kőfallal is körbekerítették. Mai formáját 300 évvel ezelőtt történő rekonstrukciós és bővítési munkálatok során kapta. Fő érdekessége 30 méteres tornya különleges, vörös-barna színű motívumaival, melynek alakjait egyesek asztrológiai jegyek formáinak tartják. Jelenlegi feltételezések szerint a mindennapi élet jeleneit ábrázolják a jelek. Rendkívül szokatlan a templomtorony falán a nap, a hold, a csillagok közti hatujjú alak, a kígyó, a rák, és más állatok megjelenítése.

A templom **kriptájában Cserei Zsuzsanna**, Mikes Kelemen felesége nyugszik, míg a templomkert az egykori székely vezető, **Zöld Péter plébános** végső nyughelye, ide temették 1762-ben.

CSEREI MIHÁLY (1667-1756)

Cserei Mihály erdélyi emlékiratíró, Csíkrákoson született, a XVII. században. Cserei Mihályt az apja szigorúan nevelte. 11 éves koráig nem ehetett az asztalnál, nem alhatott ágyban, hanem csak a padlóra terített medvebőrön feküldhetett. Az anyja ájtárt a szigorú apa eszén, elalvás után betette a gyermeket az ágyba, majd reggel, mielőtt apja felébredt volna,

visszarakta a medvebőrre. Székelyudvarhelyen tanult, apródként is szolgált. Cserei Mihály magyar nyelven írta meg emlékiratát, mely Erdély históriája néven vált ismertté. A művet Brassóban írta meg. Cserei Mihály históriájában (történetében) rendkívül szemléletesen mutatja be a XVII. század második felének, a XVIII. század elejének eseményeit. Nem csupán a magyar és az erdélyi eseményekről ír, hanem értekezik a világpolitikai történesekről is, főként a háborúkról. Fő forrásait egyrészt a külföldi és haza újságok, tudósítások képezik, olykor különféle legendákat, mondákat is megtörtént dologként mutat be. A história a XVII. század során nagyon népszerűnek számított. Érdekesség, hogy Szeged történetéről az 1711-es esztendőről is ír művében.

ZÖLD PÉTER

Zöld Péter (1727-1795) római katolikus lelkész, plébános. Madéfalva közössége neki állított emléket, díszes temploma előtt szoborral, melynek alapzatán, oldalt ez olvasható:

"Lelkészként sem életét, sem szabadságát nem kímélte népe igazságaért." A tiszteletet azzal váltotta ki, hogy a XVIII. század végén kitört, a székely határőrezredek erőszakos felállítására elleni a mozgalom élére állt. A Habsburg császári hadsereg véget vetett a székelyek tiltakozásának azzal, hogy megtámadta Madéfalvát, és megközelítőleg 500 védtelen lakost lemészároltak. E szomorú eseménynek állít emléket a falu határában lévő emlékmű.

Zöld Péter ugyan nem lett áldozata a madéfalvi vérengzésnek, de kemény fogságra ítélték.

Miután megszökött a börtönből Moldvába menekült, ahol gondozásba vette az ott élő magyarokat, csángókat, a Felcsíkból elmenekülteket. Csíkrákoson halt meg 1795-ben.

A rézlemezekből domborított, kalapált szobra felállítását a Madéfalváról elszármazott íróő Oláh Ilona támogatta, és Tamás József segédpüspök szentelte fel.

A Békási-víztározó

A Békási-tó, vagy Békási-víztározó az 1950-es években kezdett épülni. A Beszterce folyó és a beleömlő Kis-Békás patak felduzzasztásával hozták létre, egy hatalmas gát építésével. Románia legnagyobb víztározója.

A tó az 1904 m magas Csalhó hegység tövében található. A Kis-Békás nevű patakról kapta a nevét, amely a Gyilkos-tóból ered.

Mikor elkészült a gát és feltöltötték vízzel a tározót 1960-ban, több falut is ki kellett telepíteni és magasabb helyre kellett költöztetni.

Az elkészült gát 430 m hosszú és 127 m magas lett, és egy vízierőművet működtetnek. Az építkezésen főleg rabok és politikai foglyok dolgoztak. Az itt elhunytak emlékét egy kereszt őrzi a gát nyugati végén.

A gátnak köszönhetően kialakult tó kb. 500 m-rel helyezkedik el a tengerszint felett. Néhány összehasonlító adatot is elmondanék, az érdekesség kedvéért: mélysége eléri akár 90 métert is, ami 3 tízezer méter magasának felel meg. Felszínének területe kb. 440 négyzetkilométer, tehát nagyobb, mint Szeged másfélszerese. Hossza 36 km, hosszabb, mint Szeged, Ásotthalom távolsága, ez autóval is több, mint 20 perc.

A tó és környéke nagyon népszerű turista látványosság, mert olyan gyönyörű helyek közelében van, mint a Gyilkos-tó, Békás-szoros, Borszék..., tehát tökéletes kiindulópont csillagtúrákhoz.

Szintén a Békás-patakról elnevezett Gyergyóbékás a Békás-szoros túloldalán lévő falu. Ez a falu arról nevezetes, hogy Trianon előtt itt húzódott a határ Magyarország és Moldva között, tehát a Békás tó területe már nem tartozott Erdélyhez.

A tó változatos állatvilággal rendelkezik, olyan halakkal, mint pl. a márna, tavi pisztráng és szivárványos pisztráng, küllő, keszeg. Nagyon népszerű a bűvárok körében is (csak itt lehet a környéken bűvárkodni), és lehet csónakokat, hajókat is bérelni.

Sajnos a környezetszennyezés elérte ezt is, pl. 2018-ban az esőzések több tonna műanyagpalackot és szemetet mostak bele a tóba, így azok hatalmas szigetekben lebegtek a Békás-tó felszínén. Mi vigyázzunk erre gyönyörű helyre!

Az Ezeréves-határ

Az Ezeréves határ Csíkszeredától 50km-re van. Ez a történelmi Magyarország egyik legkeletibb pontja. Itt találjuk az Osztrák–Magyar Monarchia egykori határának a határköveit, valamint a Monarchia egykori legkeletibb vasúti őrházát. A 30-as számot viselő vasúti őrház az egyik szimbóluma az Ezeréves határnak.

Az őrház 1897-ben épült magyar-román szerződés alapján a Csíkszereda-Gyimesbükk-Palánka-Kománfalva vasútvonal részeként. 1920-ig, valamint 1940-1944 között a Magyar Állami Vasúttársasághoz tartozott. Ezt követően a Román Állami Vasút használta. A hatvanas évektől azonban üresen állt, mígnem Deáky András, gyimesbükki lakos meg nem vásárolta. Elvégezték a legszükségesebb munkálatokat, majd az Őrházat Gyimesbükk településnek adományozta. Ezt követően az őrházat a község lakói és magyarországi alapítványok segítségével felújították.

A felújított őrházban vasúttörténeti kiállítás található. Itt Bilibók Ágoston magángyűjteményét csodálhatjuk meg. Többek között megtaláljuk itt azt a harangot, amellyel jeleztek egymásnak az őrházak és amely hangja 1km-re is elhallatszott. Az őrház épület pincéjében egy lőrésekkel ellátott bunkert alakítottak ki, az is látogatható.

Az őrház szomszédságában, átkelve a vasúti síneken, megtaláljuk az egykori a Rákóczi-vár romjait, amelyhez egy meredek, 95 fokos lépcsősor vezet fel.

Az eredetileg Gyimesi-vár néven ismert várat 1626 körül építtette Bethlen Gábor erdélyi fejedelem a szoros védelmére, valamint az itt áthaladó kereskedelmi út ellenőrzésére, a kereskedők megvámolására. Az 1700-as évek elején II. Rákóczi Ferenc fejedelem megerősítette a Gyimesi-szoros védelmét, a vár ezért kapta a Rákóczi-vár elnevezést.

A várral átellenben megtaláljuk az egykori vámépület és vesztegzár épületeinek romjait. A vesztegzár épülete egyike az erdélyi vesztegzáraknak, ahol a pestis ellen próbálták felvenni a küzdelmet. Az Oszmán birodalomból érkező utazókat, állataikat és csomagjaikat helyezték itt vesztegzár alá 40 napig. Egy kápolna is épült ide, ami felújított állapotában napjainkban is működik.

A vesztegzár romos épületének falán II. Rákóczi Ferenc jelmondata olvasható: „Cum Deo pro Patria et Libertate”, azaz Istennel a hazáért és a szabadságért. Az itt elesett hősök emlékére az egykori vámház és vesztegzár épületében emlékhelyet hoztak létre, márványtáblákon jelenítve meg a hősök névsorát.

Ha a Gyimesekben kirándulunk, a fent említett látnivalók mellett még sok élményben lehet részünk. Ellátogathatunk a Gyimesfelsőlokon található Skigyimes komplexumba is. Itt található Erdély leghosszabb bobbálya (1300m), ami télen-nyáron várja az élményre vágyókat. Télen pedig két sípályán is hódolhatunk a sízés örömeinek. A komplexum több száz férőhelyes saját parkolóval rendelkezik, továbbá itt található egy panzió is étteremmel. Egy másik különleges látnivaló a Borospatakán található Gyimesi Skanzen Panzió. A Skanzen 13 régi parasztház megmentésének eredménye.

Amellett, hogy megcsodálhatjuk a hagyományos parasztházakat, a Skanzen szálláshelyként és rendezvény helyszíneként is működik.

Gyimes tehát a gyönyörű tájak mellett sok érdekes látnivalóval csalogatja ide a látogatókat. Érdemes több napra is ellátogatni erre a gyönyörű vidékre, de akinek csak egy napja van, az is sok szép élményben részesül.

Csíkszereda

Csíkszereda (Miercurea Ciuc) város Romániában, Hargita megyében található.

Neve valószínűleg egyrészt egy ősi magyar személynévből ered, *csík* vagyis határ. Nevének másik fele arra utalhat, hogy a heti vásárokat szerdai napon tartották. Már a bronzkórában lakott volt a környék, több település egyesítésével jött létre

Korábban Csík vármegye, ma Hargita megye székhelye.

A Székelyföld nevű kulturális régió területén, Erdélyben, a Csíki-medence középső részén fekszik.

Ismertségét többek közt a hozzá tartozó Csíksomlyó területén évenként sorra kerülő pünkösdi búcsú, jelentős jégkorongcsapatának, valamint országsszerte kedvelt sörének hírneve okozza.

Csíkszeredában nagy számban találhatóak zöldövezetek. A teljes közigazgatási területének csak 7 %-a beépített (utak, házak, stb) A zöld területek felét erdők teszik ki, a többi mezőgazdasági terület.

Élővilága rendkívül gazdag: a változatos növényvilág mellett nagyon sok halfaj, kételtű, madár él itt, valamint emlősök (medve farkasrőka, szarvas). A környéken kizárólag itt él pézsmapocok a Szécsenyi-tóban.

A város egyik látogatott helye a központi park, mely a város legnagyobb parkja.

Mivel a város egy lápos, mocsaras vidékre épült, az egész park eléggé nedves terület.

A város területén kilenc borvízforrás található.

Az utóvulkanikus tevékenység miatt a környéken mofetták (szén-dioxidos és kénhidrogén gázkiömlések) találhatóak. Emiatt a középkor óta – mind a mai napig – közkedvelt fürdőtelepei vannak.

Csíkszereda a leghidegebb város Romániában, télen $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá is lesüllyedhet a hőmérséklet.

Az összes lakosság létszáma kb. 38 000 fő. Az I. Világháború előtti időkig szinte kizárólag magyarok lakták, napjaikban 80 % a magyar lakosság aránya, azonban románok aránya egyre nő. Nagyobb részük (75 %) katolikus, a többi zömében ortodox vallású.

A város első általános iskolája 1751-ben épült. Jelenleg 16 iskolában folyik magyar nyelven oktatás alap vagy közép fokon.

1960-tól kezdődően a város gazdaságát az erőltetett iparosítás jellemzi. A főbb ipari ágazatok: faipar, könnyűipar és a gépgyártó ipar.

17 testvérvárosából 11 magyar (pl. Makó, Gyula)

Látnivalók Csíkszeredában:

Mikó-vár (melyet az 1848-49-es szabadságharc leverését követően börtönnek rendeztek be)

Szent Kereszt-templom – ez volt az első római katolikus templom,

Görög katolikus templom, A Városháza, az egykori – Vármegyeháza, Az igazságügyi palota,

Görögkeleti templom, Márton Áron Gimnázium, Az egykori Római Katolikus –

Főgimnázium

Érdekességek:

A jégverem

Azokban az időkben, amikor még villanyáram, tehát hűtőszekrény sem volt, az élelmiszerek, italok fagyasztására, hidegen tartására jeget használtak. Csíkszeredában egy nagy pincében egy jégverem volt, a mai Borvíz utca környékén. A jégverembe lovas szánal vitték a jégtáblákat, amit az Olt befagyott vizéből termeltek ki fűrészszel. A tél folyamán feltöltött jégveremben a jég kitartott egészen a következő télig.

A Madéfalvi veszedelem

1764 - ben támadta meg a Carato alezredes vezette császári katonaság a fellázadó székelyeket Madéfalvánál, a falu ostroma során pedig körülbelül 200 embert ölt meg. Ez volt az úgynevezett „madéfalvi veszedelem”, mely során nem csak férfiak, de nők és gyermekek is a vérengzés áldozatául estek, és aminek következtében a székelyek később tömegesen vándoroltak ki az Oszmán Birodalom területére.

A fokozatosan gyengülő Török Birodalom katonai ereje még Mária Terézia uralkodása idején is komoly fenyegetést jelentett a Habsburg Birodalomra nézve, a királynő elrendelte, hogy a Kárpátok hegyláncai által jól védett Erdélyben is szerveződjön határőrség. A Naszód környékén élő románok készségesnek is mutatkoztak az ottani ezredek létrehozásakor, a székelyek azonban igyekeztek szabotálni a királynő terveit. A Mária Terézia által teljhatalommal felruházott Adolf Buccow tábornok, katonai főparancsnok amúgy sem örvendett túl nagy népszerűségnek a fejedelemségben, mindezt azonban tetézték az 1762-es összeírásokkal kezdődő zaklatások, melyek rövid úton lázadáshoz vezettek volna. Miután a királynő belátta az erőszakos sorozás veszélyeit, 1763 tavaszán „felfelé buktatta” Buccow-t, vagyis kinevezte Erdély főkormányzójának, a katonai főparancsnoksággal pedig a látszólag körültekintőbb Siskovics József bárót bízta meg, aki Lázár János gróf társ elnökségével egy bizottság segítségével folytatta a toborzást. A látszat csalóka volt, ugyanis Mária Terézia határozott kérése ellenére a székelyeket továbbra is a megtörés eszközével igyekeztek besorozni, ez pedig érthető módon feszültséget szült.

A Siskovics bárótól érkező parancs nyomán a katonatiszt 1764. január 7-én hajnalban körbezárta a falut, majd ágyútűz kíséretében rohamot indított a székelyek ellen. A császári katonák órákon át üldözték, és gyilkolták a védtelen falusiakat, köztük nőket és gyermekeket is. A házak java részét kifosztották, majd felgyújtották, a menekülők közül pedig sokakat a mezőkön vagdosztak le Carato huszárai. A madéfalvi vérengzés mérlege körülbelül 200 halott és kétszer ennyi fogoly volt; utóbbiakat Talócára, vagy a csíkszeredai várba hurcolták, ahol embertelen körülmények között őrizték őket. A január 7-én elfogottakat néhány nap után szabadon engedték, áprilisban számos székely vezetőt – főleg plébánosokat – ismét börtönbe vetettek.

Székelyudvarhely (Erdély legmagyarabb városa)

Népesség: 31 335 fő

Történelmi régió: Székelyföld

Megye: Hargita

Székelyudvarhely Románia egyik városa Hargita megyében. A Hargita-hegység erdős lejtői által körülvelt völgyben található amely számos szabadtéri tevékenységet biztosít pl.: túrázás , síelés , és hegyi kerékpározás. A mintegy 31 ezer lakosú Székelyudvarhely a multikulturalizmusáról , valamint a hagyományok , szokások és nyelvek sokszínűségéről ismert. A Székelyföld gazdasági és kulturális központja, a székelyek magyar ajkú népcsoportja által lakott vidék. A város és környékén a legnépszerűbb turisztikai látványosságok közé tartozik a Szent János erődtemplom ,a Székely Nemzetiségi Múzeum és a Székelykapu Természetvédelmi terület.

A Székelyek: A székelyek magyar tudatú és magyar nyelvű népcsoport. A középkori székelységet még két csoportra lehetett osztani, a nyugati és a keleti székelységre. A valószínűleg kisebb létszámú nyugati székelység a 14. századra azonban teljesen beolvadt a magyarságba. A keleti székelység az áttelepítései során, hasonlóan más nemzetiségekhez – besenyők, szászok, kunok – az ország más közrendű népeitől eltérő sajátos-kiváltságos jogot

(mai fogalmak szerint: önkormányzatot) kapott. A 15. századtól kezdve Erdélyben külön rendi nemzetnek minősült.

Székelyföld: Székelyföld történelmi társadalom- és művelődéstörténetének legjelentősebb központja, s évszázados hagyományokra visszatekintő székhelye.

Székelyudvarhely története: 1301-ben Uduord néven említik. A településnek az Árpád-korban valószínűleg Telegd volt a neve. 1357-ben Nagy Lajos király vezetésével itt ülésezett az első Székely Nemzetgyűlés, amely egyrészt a székelyek, másrészt Erdély több várának jogi vonatkozásait tisztázta.

Székelyudvarhelyt valószínűleg Zsigmond király emelte városi rangra, aki ugyancsak járt a településen, amikor István erdélyi vajdával gyűlt meg a baja, de az erdélyi fejedelmek is megadtak minden kiváltságot a városnak.

Segesvár

Óratorony

Az óratorony a város szimbóluma és egyik legismertebb műemléke.

A 14. században épült, és több alkalommal is rekonstruálták.

Négyszögletes az alapja, 64 méter magas, ami egy 17 emeletes ház magasságának felel meg. Ezt a tornyot a többitől eltérően nem valamelyik céh védte, hanem a városi tanács katonái, a tanács az 1500-as évek közepéig az 1. szinten ülésezett.

1604-ben került óraszerkezet a toronyba, ekkor kapta az Óratorony (Stundturm) nevet.

1648-ban Johann Kirschel mester német városi szokás szerint órajátékot is, minden óraütéskor körbejáró figurákat (12 apostol) épített bele. Ezeket egyszer elrabolták, de pótolták.

Régen ünnepnapokon fűvószenekar játszott benne.

Volt már a torony tetején félhold, a török hódoltság idején, és a Habsburgok kétfejű sasa is.

Az 1800-as évek legvégén színes cserepekkel fedték be a tornyot, a bal oldali homlokzatra felfestették a város és a hét szász szék címerét. A jobb oldalra egy latin felirat került, ami a tűzvészre emlékeztet.

Budapesten a Vajdahunyad várában az Apostolok tornya idézi ezt az Óratornyot, és a szarvasi Mini Magyarországon is megtalálható a makettje.

Drakulaház

A „Vlad Drakul” Ház a legrégebbi civil épület a vár területén.

A román történelem jelentős épített emléke ezért többször restaurálták

A ház neve Havasalföld uralkodójától származik ki a hagyományok szerint ebben a házban született

A Vald Drakul név a fejedelem nevéből és a sárkány szóból származik magyarul Vald a sárkány lenne. 1476-ban kezdte el használni, amikor a sárkány lovagrend tagja lett.

Gyermeke szintén ebben a házban született

Napjainkban már étteremként szolgál az arra járó turistáknak és bárki másnak

Szász emlékek

A várost a szászok alapították a 12.-században, amikor elkezdték benépesíteni Erdélyt.

13.-századtól kezdve el kezdtek elvándorolni Németországba a szászok és helyettük kéregetők jöttek.

Szász hagyatékok például az erdő templomok vagy még az etnikai térszerkezetek.

A szászoknak különleges népviseletük volt. A nők mindig kalapszerű dolgokat hordtak a fejükön.

Tordai-hasadék – Szt. László monda

Tordától mindössze 13 km-re találhatók Románia legszebb szorosai – köztük a Tordai-hasadék, amely természetvédelmi terület.

A Tordai-hasadék 150 millió év alatt alakult ki a Hesdát-patak munkája nyomán, amely az Aranyos folyó egyik kis mellékfolyója, a Torockói-hegység jurakori mészkővonulatában. De a legenda úgy tartja, hogy Szent László Torda mellett harcolt a kunokkal. A túlerővel szemben azonban vissza kellett vonulnia a hegy irányába, de a kunok üldözőbe vették a magyar sereget. Szent László feltekintett az égre, és Istenhez fohászkodott; abban a pillanatban a hegy kettéhasadt a föld. A legendát a valósággal ötvöző történetével a Tordai-hasadék lélegzetelállító látványt nyújt. Területe 170 hektár, kis híján két kilométer hosszú, a szintkülönbség pedig csaknem 350 méter.

Tordai-hasadék

A 200 méter magas sziklafalak, a titokzatos barlangok, a ritka növényzet és az izgalmas túraútvonalak lenyűgöző helyszínné teszik a Tordai-hasadékot. Az erdővel borított dombokon keresztül kigyózó út végén feltárul az elképesztő szépségű sziklás táj.

Ebben a komplex rezervátumban több mint 60 barlangot találunk: ezekből 32 barlangot tártak fel. A legnagyobb ezek közül a Porlik-barlang. Ez 75 méter hosszú, 19 méter széles és 11 méter magas. de több gyönyörű barlang is található például a magyar barlang, a Molnárok barlangja, a Binder-barlang, a Nagy Erőd- és a Kis Erőd-barlangok, a Modoloaie-barlang, a Rejtett barlang. Különleges hely az Éles toronynak nevezett kőszékesegyház és a Hili barlangja, ahol egy lenyűgöző via ferrata út vezet a Vár sarokhoz, a Sárga torony és a Bors-torony mellett. A Tordai-hasadék barlangjai arról is híresek, hogy a tordai emberek itt találtak menedéket a történelem során a bevándorló népek inváziója idején. A Tordai-hasadékban fellelhető nyomok arra utalnak, hogy ezekben a barlangokban már a közép-paleolit, neolit és a Cotofeni-kultúra kora óta élt ember. 32 barlangot tártak fel. A legnagyobb ezek közül a Porlik-barlang. Ez 75 méter hosszú, 19 méter széles és 11 méter magas. A Tordai-hasadék több mint 1000 növény-, állat- és pillangófajnak ad otthont, amelyek közül sok védett vagy ritka példány: ilyenek az Eubleme, Phyllopterix, Heterogynis, Dysaukes fajtához tartozó pillangófajok, egyes növényfajok, például a turkesztáni hagyma, amely csak itt és Ázsiában található meg, valamint az erdélyi berkenye.

Tordai sóbánya

A tordai sóbánya (románul Salina Turda) Torda egyik legfontosabb turista látványossága és gyógyhelye, amely a Sarata- Durgau völgyben fekszik. A hasadék közete üledékes és vulkanikus kőzet alapú. Tordán a só kitermelése felszíni kamrák formájában már a rómaiak idején megkezdődött, a bányászatot igazoló dokumentumok 1271-re vezethetők vissza, amikor

hivatalosan is létrehozták a sókamarát. A ma is létező sóbányát 1690-ben nyitották meg. A sót legelőször harang formájú nagytermekben termelték ki majd 1850 után a trapéz alakú aknában

folytatták. Ezzel az ásási móddal nagyobb mennyiség kitermelése vált lehetővé ugyanabban a mélységben. 1853-ban elkezdtek a Ferenc József galéria ásását, melynek teljes hossza 917 méter. Ezzel egy időben felújították a Mária Terézia aknát, és mellette megnyitották a Gizella és Rudolf aknákat is. Egy-egy ilyen akna több százezer tonna sót biztosított több évtizeden keresztül. A sót mindvégig szakképzett bányászok termelték ki, a függőleges kiemelés pedig lovak által húzott csigaszerkezettel történt. Az aknában fagygyúviaszos gyertyákkal és fáklyákkal világítottak. A só kitermeléséhez soha nem használtak robbanóanyagot, csak kizárólag emberi és állati erőt. A só kitermelése 1932-ben leállt, a II. világháború idején a tárnákat a lakosság légítámadások előli menedéknek használta. Az európai pénzekből

korszerűsített sóbányában gyógykezelő központot, kisebb templomot, golf- és tekepályát, hoztak létre. Ugyanakkor a Rudolf-aknában felvonót szereltek fel. Azok, akik a sóbányába jönnek azoknak lehetőségük nyílik a sóbányászat történetének 3D-be való megtekintésére. A sóbánya 3D-s könyvében megtaláljuk a sóbányászat történetének különböző periódusait, melynek a végeredményét ma Tordai Sóbánya-ként ismerünk. A benti hőmérséklet állandóan 10-12 fok között van, ezért érdemes meleg ruhát vinni. A sóbánya levegőjének magas páratartalma, egyenletes hőfoka (állandó 10-12 fok) gyógyító hatással van a légzőszervi megbetegedésekre. Elsősorban az asztmásoknak, allergiásoknak, légúti gyulladásos betegeknek

ajánlott, de az egészséges szervezetnek is jót tesz egy ilyen környezetben megtett séta.

A Tordai-hasadék 125 hektáron terül el, 3 és fél km hosszú és a sziklafal helyenként 250-330 méter magasra nyúlik a magasba. A sziklafalak megmászását csak gyakorlott alpinistáknak, sziklamászóknak ajánlják. Sok barlang is található a sziklafalakban, eddig 32 barlangot tártak fel. A barlangok megközelítése turistáknak nagyon veszélyes.

Legendák is kapcsolódnak a Tordai-hasadékhoz és a barlangokhoz. A legtöbb legenda Szent László királyról szól. Szent László egy ízben a kunok ellen harcolt, de a túlerő miatt menekülni

kényszerült a hegy felé. Amikor a kunok már nagyon a nyomában voltak, Szent László Istenhez

imádkozott. Imáját meghallgatták, megnyílt a föld, a kunok pedig beleestek a frissen hasadt hasadékba.

Tündérekhez is kapcsolódnak a legendák. A Tündérvár barlangban elrejtett kincsek lapulnak és

a legenda szerint, minden év Szent György napjának (április 24) éjjelén megnyílik a barlang, és a tündérek kihozzák a kincseiket. A Kéményseprő-barlangban állítólag ma is kincsek vannak, de még senki nem találta meg, még a névadó kéményseprő sem, aki állítólag beszorult

a barlangba.

Gyulafehérvár

Kedves Diáktársaim! A Határtalanul tanulmányi kirándulásra a kiválasztott témáról egy A/4-es oldalt kell írni mindenkinek, amit vagy a buszon, vagy az adott helyszínen elmesél. Én Gyulafehérvárat választottam. Nem volt könnyű dolgom, mivel még sosem jártam arra. Megkérdeztem az unokatestvéreimet, Zalánt, aki egy éve járt ott. Ő ezt mesélte:

„Nagyon tetszett a táj, csak sajnos esett az eső.”

Megkérdeztem a nagypapámat is, aki már legalább három alkalommal járt ott. Gyula Tata azt mondta, hogy

„Jó kis vár van ott és több templom a váron belül, az egyikben van Hunyadi János is eltemetve.”

A fentiek alapján Gyulafehérvárról az alábbiakat osztanám meg veletek:

Gyulafehérvár a Maros völgyében, az Ompoly torkolatánál, 232 m magasán fekszik. A hozzá csatolt 10 környékbeli helységgel együtt több, mint 31000 lakosa van. Fontos közlekedési csomópont. Innen indul ki az Ompoly-völgy útja és vasútvonala.

Képzeljétek el, hogy ezen a helyen már 7-8000 éve laktak már emberek!!!

Itt állott a római Apulum is, amelyet azonban mára már teljesen eltüntettek a népvándorlás hullámai. Ezt követően szlávok, majd bogárok telepedtek meg a környéken. A nevében a Belgrad szó az Fehérvárat jelent. Azért kapta ezt a nevet, mert rómaiak fehér mészkő maradványokat hagytak hátra.

Később a római katolikus püspökségét Szent István alapította 1009-ben, ezt követően lesz Fehér vármegye székhelye. 1241-ben a tatárok teljesen elpusztították. 1277-ben Alárdi János vízaknai szász bíró fia bosszúhadjáratában felégette. Virágkorát a Hunyadiak és Bethlen Gábor alatt élte. Székesegyháza 13. századi, egy régebbi templom alapjaira épült.

A város történelmi központja 1991 óta a világörökség javaslati listáján szerepel.

- A 18. század első felében épített vár falai és bástyái nagyobb részben ma is állnak.
- Az érseki székesegyház a 13. században épült, az erdélyi fejedelmek temetkezési helye, 1991-től érseki központ. Benne ma is láthatók a Hunyadiak síremlékei, valamint Izabella királyné és János Zsigmond fejedelem gazdagon díszített kőszarkofágjai. Altemplomában erdélyi fejedelmek és püspökök egész sora nyugszik.
- Az ortodox székesegyház, a tárgovistei templom mása, a 20. század elején épült.
- Az érseki székesegyház a 13. században épült, az erdélyi fejedelmek temetkezési helye, 1991-től érseki központ. Benne ma is láthatók a Hunyadiak síremlékei, valamint Izabella királyné és János Zsigmond fejedelem gazdagon díszített kőszarkofágjai. Altemplomában erdélyi fejedelmek és püspökök egész sora nyugszik.
- Az ortodox székesegyház, a tárgovistei templom mása, a 20. század elején épült.
- Közelében, a Babilon-házban látható a Román Egyesülés Múzeuma, gazdag román történelmi kiállítással.
- A volt tiszti kaszinó épületében alakították ki az Egyesülés Termét, melyet egy francia festő az eseményt ábrázoló falfreskói díszítenek.
- A székesegyház szomszédságában áll az erdélyi fejedelmek egykori 15. századi palotája és a püspöki palota.

FORRÁSOK

Nagyszalonta- Csonka torony:

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/arany-janos-B084/1847-1852-B089/az-o-torony-B3E3/>

<http://www.hallgatniaranyt.hu/arany-tura/szulohelyem-szalonta/a-csonkatorony/>

https://mandiner.hu/cikk/20181010_nezze_meg_arany_janos_nagyszalontai_csonka_tornyat

https://www.welcometoromania.eu/DN79/DN79_Salonta_Turnul_m.htm

<https://akovekmeselnek.hu/2016/10/31/a-nagyszalontai-csonkatorony-tortenete/>

<http://nagyszalonta.eu/> <https://www.magyarirok.hu/arany-janos/a/az-o-torony>

Szent László Székesegyház:

https://tortenetiro.blog.hu/2020/01/18/szent_laszlo_kiralyunk_uralkodasa_egy_magyar_lovag_kiraly_elete

https://hu.wikipedia.org/wiki/I._L%C3%A1szl%C3%B3_magyar_kir%C3%A1ly

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/v-1A920/varad-1ABDF/>

<https://archeologia.hu/szent-laszlo-nem-volt-ketszer-temetes>

<https://www.kozterkep.hu/25617/szent-laszlo-nagyvaradi-hermaja>

Kolozsvár:

<https://kirandulastippek.hu/kolozsvar-erdelyi-medence/kolozsvar-hazsongardi-temeto>

Békásivíztározó:

https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/bekasi_to-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyek_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-bekasi_to.html

<https://traveltotransylvania.hu/2019/11/27/a-bekasi-viztarozo/>

<https://maszol.ro/belfold/98913-borzalmas-latvany-fogadja-a-turistakat-a-bekasi-viztarolonal>

Csíkszereda:

<https://szereda.ro/>

https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/csikszereda-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyek_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-csikszereda.html

<http://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/csikszereda/1390>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADkszereda>

A Madéfalvi veszedelem Források:

<https://rubicon.hu/kalendarium/1764-januar-7-a-madefalvi-veszedelem>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Mad>

Kalotaszentkirály:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Kalotaszentkir%C3%A1lyi_reform%C3%A1tus_templom

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Kalotaszentkir%C3%A1ly>

<http://uj.kalotaszentkiraly.ro/hu/kalotaszentkiraly-reformatus-egyhazkozseg/>

Tordai-hasadék – Szt. László monda:

<https://xforest.hu/tordai-hasadek/>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Tordai-hasad%C3%A9k>

<https://www.salinaturda.eu/hu/locatie/a-tordai-szoros/>

Gyulafehérvár:

Wikipédia

Utazások Erdélyben

Cambridge Enciklopédia

2023.

HELYSZÍN

TÉMA

IDEGENVEZETŐ

1.

június 5.

hétfő

Buszon

Nagyszalonta – Csonka torony

Retek Viki 7.A

2.

Buszon /Arany János emlékháznál

Fülöp-Peregi Ádám 7.B – Arany János ismertebb balladái

Jellegzetességük tragikus homály

Ágnes asszony: Keletkezése 1853 ,népies ballada

Története: A történet egy falusi életképpel kezdődik, egy asszony lepedőjét mossa a patakban, azonban a vászondarab véres. A pandúrok elfogják és börtönbe viszik. A fogdában kezd elméje elborulni, Ágnes asszony könyörgésére a bírák megsajnálják és hazaengedik, de az égi igazságszolgáltatás elől nem menekülhet, mintegy sziszüphoszi munkaként örökké mosnia kell a véres lepedőt.

Szerkezete: A ballada szerkezete körkörös, spirális jellegű, 26 ötsoros versszakból áll, a strófák végét refrén zárja le

Híd-avatás: A **Híd-avatás** Keletkezése: íródott 1877. Első címváltozata szerint: *Városi ballada*. Az Őszikékhez tartozik

Szerkezete: A vers egy óra hosszú időt foglal át.

A kerettörténetben az életét korábban egy lapra feltevő kártyázó fiatalember a Margit-hídon – annak felavatásának napján – sétál. A kártyában vesztes szeme előtt látomászerűen vonulnak fel a későbbi öngyilkosok, ő sem menekülhet, éjjélkor leveti magát a mélybe.

A walesi bárdok.

A walesi bárdok 1857-ben Ferenc József osztrák császár és magyar király első ízben jött Magyarországra. Ebből az alkalomból Arany Jánost is felkérték, hogy készítsen egy dicsőítő verset az uralkodóhoz majd később – megírta *A walesi bárdokat*

Edward megnézi az új walesi tartományt. Az urak minden jóval kínálják, de ő a tetteit akarja hallani. A három bárd akit elé vezetnek megvádolják ezért 500 bárdot vet máglyára akik átkozzák. Végül az átok megfog.

Tengeri hántás: Az Őszikékhez tartozik.

Szerkezete: Egy szálon fut.

A tragédia fő tárgya Dalos Eszternek, illetve Tuba Ferkónak öngyilkossága. Tuba Ferkó bűntudata, melyet szerelme teherbejejtése miatt érez, aki ennek hatására öngyilkos lett. Tuba Ferkó gyötrelmei végül őt is öngyilkosságba kergetik.

Források: <http://irodalomora.hu/arany-janos-balladai/>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81gnes asszony](https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81gnes_asszony)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C3%ADd-avat%C3%A1s>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/A walesi b%C3%A1rdok](https://hu.wikipedia.org/wiki/A_walesi_b%C3%A1rdok)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Tengerih%C3%A1nt%C3%A1s>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Tengerih%C3%A1nt%C3%A1s>

<https://eretsegi.com/tetelek/irodalom/arany-janos-balladai/>

3.

Buszon /Arany János emlékháznál

Arany János élete

Patricia és Adél7.A

4.

Buszon

Nagyvárad (kapcsolódások Szegedhez)

Bite Dóra7.B

Nagyvárad (Oradea) megyei jogú város a romániai Bihar megyében, lakossága kb. 200 ezer fő. A Sebes-Körös partján fekvő gyönyörű település 1920-ban, a trianoni békeszerződés után került Romániához. Lakosságának 1/4-e magyar.

Legjelentősebb épületek Nagyváradon:

1. A 18. században épült Nagyboldogasszony **római katolikus bazilika**, ahol a legenda szerint Szent László van eltemetve. Szent László szentté avatásának 800. évfordulóján nyitották meg a **bazilika kincstárát**, ahol a gyönyörű kelyhek, keresztek, egyházi ruhák mellett megtaláljuk Szent László hermáját is, mely Szent László koponyájának egy darabját őrzi.

2. A **bazilika mellett látható** a hatalmas 100 szobás, 282 ablakos **Püspöki Palota**, valamint a **Kanonok-sort** is. A papok számára készült épületegyüttes a város egyik különlegessége, 253 méter hosszú, boltíves folyosóját 56 oszlop tartja.

3. A **Városháza** monumentális műemlék épülete a Sebes-Körös partján

4. A **Fekete Sas palotát** Erdély egyik legszebb szecessziós épületeként tartják számon, a fekete sast ábrázoló ablaküveg pedig Nagyvárad szimbólumává vált. A palota helyén egykor a Sas fogadó állt, itt tartották az első magyar hivatásos színelőadást 1798-ban.

5. A **Holdas templom egy ortodox katedrális**, csodás belső festményekkel. A templom **legérdekesebb része azonban az az óraszerkezet** alatt található fekete-arany színű gömb, amely mindig úgy mozog, hogy a valóságos holdképet mutatja. A szerkezet 1793 óta hibátlanul működik.

6. A **Nagyvárad Állami Színház** egy igazi büszke épület a városban, **itt működik a magyar nyelvű Szigligeti Színház is.**

7. **Nagyvárad vár** - Ez a város egyik legfontosabb **kulturális és turisztikai központja**. A vár helyén korábban egy monostor állt, melyet I. László magyar király építtetett a 11. század végén, ez volt a kedvenc tartózkodási helye.

Nagyvárad és Szeged közötti kapcsolatok:

- **Mindkét város arculatát elsősorban a csodaszép szecessziós épületek határozzák meg.** Nagyváradon 77, míg Szegeden több mint 50 szecessziós épületet (palotákat, zsinagógát, villákat) találunk.

- **Folyók szelik ketté** (Nagyváradot a Sebes-Körös, Szegedet a Tisza)

- **Tóth István magyar szobrászművész alkotásai mindkét városban megtalálhatóak.**

Tóth István készítette Nagyváradon a Szent László szobrot, illetve a Szegedi Dóm bejáratánál Kapisztrán Szent János és Szent Gellért szobrát.

- **Mindkét városban a 19 században pezsgő irodalmi élet folyt.** Nagyváradhoz a **Holnap irodalmi társaság meghatározó alakjai** közül Ady Endre, míg Szegedhez Juhász Gyula kapcsolódik.

A nagyváradai sétáló utcán található Deák Árpád szobrászművész a Holnap irodalmi társaság tagjairól (Ady Endréről, Dutka Ákosról, Juhász Gyuláról és Emőd Tamásról) készített életnagyságú alkotása.

5.

Nagyvárad – Székesegyháznál

Székesegyház, Szent László

Forrai Lia 7.A

6.

Nagyvárad – Ady-múzeumnál

Podmeniczki Lotti – Ady Endre

Az Ady Endre Emlékmúzeum 1955. május 26-án került felavatásra Nagyváradon. Nagyon szerette Ady ezt a várost, „Nagyvárad s a Nagyvárad Napló volt életemnek s energiámnak tetője” – fogalmazott egyik levelében.

Források:

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarNeprajz-magyar-neprajz-2/vi-nepzene-neptanc-nepi-jatek-8ADD/a-magyar-nep-tanckulturaja-8DF2/magyar-tancdialektusok-92EF/keleti-vagy-erdelyi-tancdialektus-941F/a-kalotaszeg-9429/>

[Kalotaszeg – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://www.wikipedia.org/wiki/Kalotaszeg)

<https://rubicon.hu/cikkek/kalotaszeg>

Érmindszenten született 1877-ben, Ady András Endre néven. Szülei: Ady Lőrinc és Pásztor Mária. Két testvére volt: Ilona és Lajos. Érdeklődés róla, hogy mindkét kezén hatujjúsággal született, amit később táltosjelként értékelt. Érmindszentről érdemes tudni, hogy Szatmár megyében található, Adyfalvának is emlegetik. A 120 fős kis településből közel 80-an magyarok. Tanulmányait a helyi elemi iskolában, majd a nagyváradai gimnáziumban és Zilahon végezte. Itt írta első költeményeit, amelyek verses csúfolódások voltak. Ekkor ismerte meg első szerelmét, akit verseiben Zsókiának szólított.

Életpályája: Szülei jogi pályára szánták, így kezdetben Debrecenben majd Pesten tanult, közben Temesváron is írnokoskodott, végül ügyvédbojtár lett, a jogi pályát nem fejezte be. Ekkor már jobban érdekelte az írás, így a Debreceni Lapoknak lett munkatársa, sőt meg is jelent az első verseskötete, *Versek* címmel. Nagyváradon több lap munkatársa volt. Ady még fogházban is eltöltött néhány napot, mert rágalmazta az egyházat. Ebben a városban bohém életet élt, új szerelmét, Máriát is itt ismerte meg, akitől elkapta a szifilisz (vérbaj, fertőző nemi betegség). 1903 hozta meg számára a változást, megismerte az akkor még Párizsban élő, férjes asszonyt Diósyné Brüll Adélt, akit verseiben Lédának szólított. *Elbocsátó szép üzenet* című versével búcsúzott tőle 9 év után. 1908-ban létrejött a *Nyugat* irodalmi folyóirat, amelynek szerkesztője és kiemelkedő szimbóluma volt, és amelyben megjelentek művei. Több alkalmi kapcsolat után ismerte meg későbbi feleségét, Boncza Bertát, a Csinszka versek alakját. Az első világháború kitörését nemzeti tragédiaként élte meg; ez idő alatt nem közölt írásokat, sőt az öszirózsás forradalomtól is igyekezett magát távol tartani. 1918-ban szélütést, vagyis agyi károsodást, majd spanyolnáthát, később tüdőgyulladást kapott és 1919-ben, 41 évesen halt meg Budapesten. Síremléke a Kerepesi temetőben található.

Költészete: A 20. század egyik legkiemelkedőbb alakja, magyar költője, újságírója volt. Sok verses kötet, prózai műve jelent meg, amelyekben teljesen másként gondolkodott a szerelemről, pénzről, életről és halálról, másként szerette hazáját. A küzdésvágy és a reménytelenség érzése állandóan jelen van verseiben. Több szobor is készült róla, többek között a szegedi Dóm téren található mellszobor.

források:

<https://hazajaroegylet.hu/uticelok/ermindszent/>, https://mtariicrisurilor.ro/hu/ady_endre-emlekmuzeum/, https://hu.wikipedia.org/wiki/Ady_Endre#%C3%89lete

Sós Judit – Farkas Zoltán: Erdély útikönyv, Budapest, 2005. 120.o.

7.

Buszon

Király-hágó

Szabó Mózes 7.A

8.

Buszon

Puja Luca – Kalotaszeg – néprajz, természetrajz

Kalotaszeg elnevezése, földrajzi elhelyezkedése, történelmi háttere: Kalotaszeg egy tájegység a mai Romániában, Erdélyben, Kolozsvártól nyugatra. A történelmi Magyarország része. Nevét a honfoglaló magyarok itt letelepedett Kalota nemzetségéről kapta. Kalotaszeg egyike azon kevés területeknek Romániában, ahol a régi erdélyi magyar népi hagyományok élnek. Az 1200 lelkes Kalotaszentkirály a legendás vidék egyik legjelentősebb települése, ahol még elevenen élnek a magyar népszokások. A tájat a Sebes-Körös, a Kalota, az Almás, a Nádas és a Kapus patakok völgyei határolják.

Néprajz: Kalotaszegi népi kultúra jellemzői: A varrottas egy olyan hímzési technika, amelyet Kalotaszeg tájegységén jellemzően készítenek. A hímzés motívumai lendületes vonalvezetésűek, és írásosnak is nevezik őket. A varrottasokat először a női ingekre varrták, később pedig más textíliákra is, mint párnák, lepedők, terítők vagy kendők. A varrottasok színei a piros, fekete és sötétkék voltak, amelyeket növényi festékekkel színezték. A varrottasok motívumai között találhatóak növényi, tárgyi és állati elemek. A népzene és tánc Kalotaszeg leggazdagabb népművészeti ága. A táncok közül a legjellemzőbb a legényes, amely egy szóló férfitánc. A legényes után következik a lassú és friss csárdás vagy szapora, amelyet gyors tempóban táncolnak. A csárdás motívumai között vannak kétlépések, forgások, kopogók, kifordulások és ugratások. A népzene dallamgazdag és változatos. A leggyakoribb hangszerek a hegedű, a brácsa, a bőgő és a cimbalom. A fafaragás Kalotaszeg másik jelentős népművészeti ága. A fafaragók templomokat, haranglábakat, kapukat, kerítéseket, bútorokat

és használati tárgyakat készítettek fából. A faragott elemek között gyakoriak voltak az állati és növényi motívumok, valamint az írott szövegek.

Természetrajz: Kalotaszeg növény- és állatvilága, éghajlata, természeti értékei:

Kalotaszeg növény- és állatvilága változatos és gazdag. Kalotaszeg állatvilága is sokféle. Az erdőkben őzeket, szarvasokat, vaddisznókat, rókákat, nyulakat vagy mókusokat láthatunk. A madarak közül gyakoriak a fülemülék, rigók, cinegék, harkályok vagy baglyok. A réteken és legelőkön birkák, kecskék, lovak vagy szarvasmarhák legelésznek. A patakokban pisztrángok és rákok élnek. A téli hónapokban hideg van, és gyakran havazik. A nyári hónapokban meleg van, de nem túl forró. Kalotaszeg természeti értékei közé tartoznak a szép tájak, az erdők és gyepek növény- és állatvilága, valamint a természetvédelmi területek.

Források:

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarNeprajz-magyar-neprajz-2/vi-nepzene-neptanc-nepi-jatek-8ADD/a-magyar-nep-tanckulturaja-8DF2/magyar-tandialektusok-92EF/keleti-vagy-erdelyi-tandialektus-941F/a-kalotaszeg-9429/>
[Kalotaszeg – Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://www.wikipedia.org/wiki/Kalotaszeg)

<https://rubicon.hu/cikkek/kalotaszeg>

9.

Buszon

Kalotaszentkirály

Adél és Patrícia7.A

10.

június 6.

kedd

Buszon

Török Zsuzsanna – Kolozsvár és kapcsolódása Szegedhez

Kolozsvár Románia második legnépesebb városa, Kolozs megye székhelye. Az ország északnyugati részén helyezkedik el, a Kis-Szamos völgyében, nagyjából azonos távolságra Bukaresttől, Budapesttől és Belgrádtól. Az Európai Unió 96. legnépesebb városa két színházával, két operájával, tizenegy felsőfokú oktatási intézményével és számos középiskolájával, ma a város Románia egyik legfontosabb tudományos, kulturális, ipari és üzleti központja. Egyéb intézmények mellett az ország legnagyobb egyetemének, a *Babeş-Bolyai Tudományegyetemnek* ad otthont. A magyarok szívének nagyon kedves, hiszen itt született Mátyás király és Bocskai István fejedelem is. **Mátyás Király emlékei:** Mátyás király született 1443. február 23-án Kolozsváron, szülő háza Kolozsvár legrégebbi emeletes lakóháza. A gótikus műemlék a főtértől mintegy 100 méterre található. Ma a Képzőművészeti és Formatervezési Egyetem épülete. Itt található még egy szobor is, amin Mátyás király van a fő szerepben, de a lovon ülő király mellett megjelenik Kinizsi Pál, Szapolyai János, Báthory István és Magyar Balázs alakja is. **Bocskai István szülőháza:** Bocskai István 1557. január 1-én jött a világra. Szülőháza Kolozsvár belvárosában, a Mátyás király utcában található. Ismert Szarvas-ház, illetve Eppel-ház néven is. A 2001-ben befejezett helyreállítás során tárták fel, hogy a többször átépített épület eredetileg két gótikus stílusú ház volt, mindkettőnek az építését az új városfal befejezése utáni időszakra teszik. A házak egyikében született 1557. január 1-jén Bocskai István erdélyi fejedelem, emléktáblája a kapun belül, a bal oldalon található. A címeres emléktáblát 1606. október 25-én, röviddel a fejedelem halála előtt a városi tanács helyeztette el, mellette egy másik táblán a humanista Bocatius János verse áll. A harmadik táblán álló versben Juno, Minerva és Venus követeli fiának Bocskait. A kapualj jobb oldalán korábban Bocskai fejedelmi címere állt, ezt utóbb áthelyezték az egyik terembe. Édesapja Bocskai György édesanyja Sulyok Krisztina volt. Elhunyt 1606. december 29-én Kassán 49 évesen. nyughelye Gyulafehérváron található.

Kolozsvár Szegedhez való kapcsolódása: A kolozsvári egyetemet Báthory István erdélyi fejedelem alapította a 16. század végén. A Kolozsváron alapított tudományegyetemmel létrejött Magyarország első vidéki egyeteme, amely a század végére nemzetközi hírű intézménnyé vált. A magyar képviselőház az 1872: XIX–XX. törvénycikkben mondta ki az új kolozsvári egyetem alapítását, amelyben a kor minden fontos szakmai szereplője az ősi kolozsvári egyetem átmentett hagyatékát látta. A törvény biztosította az egyetem létét: meghatározta struktúráját, a tanszabadság és az autonómia elvét. A négy kar szerinti fölépítés a kor európai mintáját követte: Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi, Jog- és államtudományi, Matematikai és természettudományi, valamint Orvostudományi fakultás jött létre. 1872. november 11-én megkezdődött a tanítás az ország második egyetemén, s ennek emlékére tartjuk Szegeden e napon az Egyetem Napját. Ezek után II. József líceummá minősítette vissza. Csak később nyerte vissza egyetemi státuszát. A román katonaság 1919-ben elfoglalta az egyetemet és román egyetemmé szervezte ugyanakkor a professzorokat szegedre hívták és ezen hallgatókból és oktatókból jött létre a szegedi egyetem. Ezt követően épültek fel a Dóm tér épületei. Párhuzam még a két város között a Sárkányölő Szent György szobor. Az eredeti építmény Prágában található és ennek egy-egy másolata található Kolozsváron és szegeden az egyetem épületei előtt.

Forrás:

[Száz éves a szegedi egyetem | Szegeder](#)

[Kolozsvár látnivalói, nevezetességei - Íme Erdély központja \(utazik.hu\)](#)

[Kolozsvár – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

[Szegedi Tudományegyetem | Kolozsvári Tudományegyetem \(1872-1919\) \(u-szeged.hu\)](#)

[Bocskai István szülőháza - Wikiwand](#)

Kolozsvár - Házsongárdi temetőben

Házsongárdi temető – híres magyarok sírjai

Bozsó Ági és Kostyál Hanna 7.A

12.

Kolozsvár – Farkas utcai templomnál

Összehasonlítása a szegedi Mátyás téri templommal

Pusztay Csilla – Farkas utcai templom

Ez a templom egy református templom, mely Kolozsvár híres gótikus műemléke. Ez a Kolozsvár-Belvárosi református egyházközség temploma. A romániai műemlékek jegyzékében is szerepel. A templom megjelenése az erdélyi magyar gótika legjellegzetesebb példája. A köztudat az erdélyi református egyház főtemplomának tartja, mivel hagyományosan itt iktatták be a püspököket. Míg a 16. században újtemplom, a 17. században kisebb templom néven volt ismert. Tört kőből rakott, egyetlen hajóból álló templom teljes hosszúsága 60 méter, a hajója 34 méter hosszú, 15 méter széles, hálóboltozata 19 méter magas. A hálóboltozat a gótikus építészetben megtalálható jellegzetes boltozati forma. Hálószerű alakzatot kirajzoló bordaívokról kapta ezt az elnevezést. A hajó meghosszabbításában áll a szabályos nyolcszög három oldalát formázó szentély. A templom akusztikája kiváló, így az 1960-as évektől kezdve rendszeresen orgonahangversenyeknek ad helyet. Az orgona felső, régebbi része a felirata szerint 1766-ban készült. A templom több mint fél évezredes múlta tekint vissza, ami alatt többször gazdát cserélt, beomlott a mennyezete. Több mint 6.éve fejezték be a felújítását. Weisz Attila művészettörténész szerint az új gazdái mindig megpróbálták eltüntetni az épület előző kinézetét, ám még így is sikerült sok érdekességre bukkanni a felújítás alatt. Az biztos, hogy Erdély egyik legnagyobb méretű épülete, amely eredetileg az obszerváns ferencesek kolozsvári kolostorának részeként épült, Hunyadi Mátyás király kezdeményezésére. Azonban Mátyás király már nem érthette meg a templom felépülését, és halála után utódja, II. Jagelló

Ulászló folytatta a munkálatokat. 1534-re már a kolostor a legnépesebb ferences közösség otthona volt a Magyar Királyság területén. A templom története nagyon eseménydús, 1556-ban cserélt első alkalommal gazdát, amikor a protestáns városvezetés elűzte a ferenceseket, így a telek és az épületek a város tulajdonába került. Később Báthory István fejedelem nyomására a város átengedte a jezsuitáknak, és kollégiumalapítás kezdődött. Weisz Attila szerint a katolikus uralkodó a jezsuitákat valláspolitikai céljainak elérésére helyezte el, akik ideiglenes oltárt állítottak fel.

A kerengőről: Mára az 1490-ben elkezdett obszerváns kolostor kerengőjének csupán az erősen átépített, északi szárnya maradt meg, ebben a református egyházkerület levéltára működött. A helyreállítás kapcsán jutottak arra, hogy a levéltárat elköltöztessék egy „mértöbb helyre”, így a kerengőt most kiállítóterként használják.

Összehasonlítás: Mátyás téren az 500 éves szegedi ferences templom és kolostor, a pannonhalmi apátság épületei után Magyarország második legrégebb ilyen jellegű épületegyüttese. Mind a két templom gótikus stílusú, bár a Mátyás téri templom nem református, hanem katolikus templomként működik. A Mátyástéri templom is hálóboltozatos boltozattal rendelkezik.

Hunyadi Mátyás és Szeged: egyik kedvenc városa volt Szeged. Innen indult csapataival 1456-ban Kapisztrán Szent János Nándorfehérvár felé, hogy Mátyás édesapját, Hunyadi Jánost megsegítse a török elleni harcban. Felbukkanása döntő érv volt a törökök számára, amely az elvonulás mellett szólt, és Szeged volt az a város, ahol két évvel később Mátyást királynak jelölték a rendek.

Mátyás téri templom: Szeged egyik legidősebb, legrégebbi épülete ez a templom a téren. A ferences szerzetesek még a 15. században érkeztek. A legenda szerint a várból a Szent Péter-templomba költöztek, amely olyan romos volt, hogy a tetején besütött a holdvilág. Igaz, hogy ez a templom valóban létezett-e, nem tudni, de ha állt ilyen templom, akkor feltehetőleg a Szentháromság utca és a Szent Ferenc utca környékén, a mostani Karolina-iskola helyén lehetett. Nemcsak templom, hanem kórház is volt, és a johannita nővérek működtették korábban. A ferencesek a romos templom helyett egy új templomot kezdtek el építeni, a Havas boldogasszony Templomot és a kolostort. Innen terjedt el egyébként a fűszerpaprika, korabeli nevén a törökbors is Magyarország szerte.

<https://maszol.ro/kultura/Erdely-legjei-Kolozs-megye-a-Farkas-utcai-reformatus-templom-VIDEO>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Farkas_utcai_reform%C3%A1tus_templom

<http://szegedtourism.hu/hu/matyas-kiraly-ter/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Szegedi_ferences_templom_%C3%A9s_kolostor

13.

Kolozsvár Szent-Mihály templom előtt

A Szent-Mihály templom és történelmi jelentősége

Ézsiás Csaba 7.A

14.

Buszon

Péterfi Sára – Szováta

Szováta egy kis üdülőváros Erdélyben, Maros megyében. Egy völgyben fekszik, amit festői hegyek, dombok és erdők vesznek körül. Első lakói a sókitermelésre idetelepített székely családok voltak. Napjainkban város lakosainak aránya 90%-a magyar 10%-a pedig román. Szováta bármilyen évszakban érdemes felkeresni, mindig más arcát mutatja és különböző élményeket tartogat. Tavasszal láthatjuk a természet ébredését, a gyönyörű zöld környezetet, nyáron fürdözhetünk, ősszel csodálhatjuk a színpompás erdőt, télen pedig síelhetünk vagy

szánkózhatunk. **Szováta** a Sóvidék legnagyobb települése és egyetlen városa a Kis-Küküllő felső folyása mentén. Területe két részből áll: Szováta városból és Szováta-fürdőből. A város sóstavairól és sószikláiról nevezetes. Első, hivatalos gyógyfürdője 1872-ben jött létre Géra-fürdő néven. A legnépszerűbb tó a Medve-tó, **amely a közelmúltban hivatalosan is a világ legnagyobb heliotermikus tavaként ismertek el. 1875-ben keletkezett a szováti sókarszton.** Nevét annak köszönheti, hogy alakja egy kiterített medvebőrre hasonlít. A tó egy sós talajon élő víz, amely állandó mozgásban van, ezért gyakran tapasztalható besüppedés és földcsuszamlás. A tavakban a sókoncentráció nyolcszor magasabb, mint a tengerben, így ideálisak különféle betegségek orvosi kezelésére. Azonban a többi sós tó is népszerű a látogatók körében, mint például a Mogyorósi-tó, a Rigó-tó, a Fekete-tó, a Vörös-tó és a Zöld-tó, valamint az édesvízi Piroska-tó és Kígyós-tó. A tavak sós vizének gyógyhatása van, emellett az iszapot is használják gyógykezelésekre. A látogatók úszhatnak a tavakban vagy pihenhettek a strandokon. A tavakra és a környező hegycsúcsokra remek kilátás nyílik a 2016. augusztus 30-án megnyitott szováti kilátótoronyból. A 28 méter magas építmény legfelső kilátószintje 26 méterrel van a földfelszín felett. Több templom is található a városban, valamint régi villákban is lehet gyönyörködni séta közben például a Fürdőtelepi villában. Mivel a várost magas hegyek veszik körül túrázással is tölthetjük az időt. Fellátogathatunk a 25 kilométerre lévő Bucsin-tetőre, aminek a túloldalán már a Gyergyói-medence fekszik. A hegyek között rengeteg természetes forrás van, aminek a csobogó vizéből érdemes inni. Szováta városában található a Tyúkász domb, amelynek legmagasabb pontjáról belátni az egész várost és a környékét. Érdekes és gyönyörű hely, ami szép a szemnek.

https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/szovata_medve_to-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyeke_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-szovata_medve_to.html

<https://uticelok.home.blog/2020/06/11/szovata-es-kornyeke/>

15.

Buszon

Parajd és a sóvidék

Bartók Dános 7.A

16.

Buszon

Bajory Hanna – Korond és a fazekasság

Korond falu a romániai Hargita megyében található. A sóvidék legnevezetesebb iparművészeti, idegenforgalmi és művelődési központja. Nevének eredetével kapcsolatban többféle változat is van.

Egyesek szerint a falun átfolyó Korom- patakról kapta a nevét, mások szerint a magyar korong, korongolás szóból származik.

A hagyomány szerint a falu első házai a Korond hegyen épültek. A középkorban az itt élő emberek számára a megélhetést a mezőgazdaság mellett a sóbányászat és a só értékesítés jelentette.

Az 1562-es székely felkelés után megszűnt a sóhasználati jog és a korondiak ekkor kezdtek a fazekasság felé fordulni. Az első írásos adatok a korondi fazekasságról 1613-ból származnak. 1667-től már kályhacsempéket is készítettek. A mázas kerámia készítése a 19. század végén terjedt el.

1893-ban már 367 fazekas dolgozott a faluban. Az első fazekas üzem is ekkor alakult Gáspár Gyula vezetésével.

A termékeket kezdetben a közeli vidékeken, később már a Kárpátokon túl is értékesítették.

A falunak 1910-ben 3752 túlnyomóan magyar nemzetiségű lakosa volt, ma a magyar lakosság száma 4869 fő.

1962- ben kezdődött el az üzemekben a fekete kerámia gyártása.

Napjainkban a hagyományos fazekasság mellett nagyszámú használati edényt is készítenek. Az ország egyetlen helységében sem dolgozik annyi agyagot formáló és díszítő fazekas mint Korondon.

Ma közel 200 korongozó készíti a hagyományos formákat és díszítő motívumokat illetve az új formákat.

Erdélyben járva a korondi vásár megtekintése elengedhetetlen része a kirándulásnak.

Nemcsak a csodás alkotásokat lehet megtekinteni és megvásárolni, de egyben élvezhetjük az árusok ízes magyar nyelven történő kínálgatását is.

Egy-egy ajándékba hozott szép korondi kerámia mindig emlékeztet bennünket erre a nagyszerű élményre.

Forrás: Wikipédia, Nagyszüleim élménybeszámolója alapján

17.

Farkaslaka Tamási Áron síremlékénél

Farkaslaka – Tamási Áron

Farkas Ricsi 7.A

18.

Buszon / Orbán Balázs síremlékénél

Szejkefürdő – Orbán Balázs

Török Zoltán – Orbán Balázs

A volt Bárány Orbán Balázs 1829-ben született Lengyelfalván. Az édesapja Orbán János országgyűlési képviselő. Az édesanyja Knechtel Eugénia, iskoláit Székelyudvarhelyen végezte. Majd Konstantinápolyba utazott, a haldokló nagyanyjához Foresti Máriához, hogy az örökségét átvegye. De sok bonyodalom árán is csak a töredékét sikerült megkapnia. Ezek után beutazta Közel-Európát. Eljutott Egyiptomba, ahol megmászta a piramisokat bejárta a bibliai helyeket, számos erdélyi magyar és román menekültel találkozott, akik a besorozás elől szöktek meg, bejárta Kis-Ázsiát, tanulmányozta az antik görög kultúrát. Keleti élményeit később hat kötetben jelentette meg Utazás-Keleten címmel. Egy nyugati lapból, Athénban szerzett tudomást a magyar forradalomról. A Isztanbulból egy csapattal indult haza, azonban út közben értesült a szabadságharc bukásáról. Ezután a magyar emigránsokat segítette szállással és munkahellyel. További élete meghatározó élménye volt, hogy Kossuth Lajos környezetébe került. Nem térhetett haza, a császári hatóságok ellenségnek tartották. Londonba utazott, ahol Teleki Sándorral barátkozott össze. Nagy hatással volt rá a Jersey, majd Guernsey szigetén emigrációban élő Victor Hugo, akinek az volt a véleménye róla, hogy „kétszáz Orbán Balázssal meg tudnám dönteni III. Napóleon császárságát”.

Csak 1859-ben térhetett haza. Amikor hazatért idejét azzal töltötte, hogy bejárja székelyföldet. Eljutott minden településre, váromhoz, természeti ritkasághoz. Szorgalmasan jegyzetelt, fényképezett. Munkája eredményeként 1873-ban hat kötetben kiadta fő művét, A Székelyföld-leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismereti szempontból címen. 1872-től élete végéig tagja volt a magyar Országgyűlésnek. Parlamenti beszédét is hat kötetben adta ki. Közben az általa kiépített Szekefűrdőn dolgozott: történelmi tanulmányokat írt, sok újságcikket közölt az ellenzéki lapokban.

Élete kalandos, változatos volt. Ugyanakkor küzdelmes életének voltak árnyoldalai is. Székelyek buktatták ki egy választáskor, nem mindig értették meg. Késői elismerésként, csak 1888-ban lett az Akadémia levelező tagja. Utód nélkül halt meg 1890-ben Budapesten.

Forrás: [Orbán Balázs \(Lengyelfalva, 1829–Bp., 1890\) | Magyar néprajzi lexikon | Kézírástár \(arcanum.com\)](#), [Orbán Balázs \(író\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

19.

Szekefűrdő – székelykapuknál

A székelység

Németh Sándor 7.A

20.

Buszon

Noel Gréta – Hagyományos erdélyi ételek (fűszerek)

Erdély földrajzi fekvése folytán mindig is többféle nép hazája volt. A bevándorló népek más-más hagyományokat hoztak magukkal, amit idővel beleolvasztottak a székely kultúrában. A románok ügyesen egyesítették e népek szokásait, ugyanakkor sohasem adták fel a saját ízvilágukat.

Az erdélyi konyha jellegzetességét a helyi friss fűszerek hagyományhű, nagyobb mértékű használata adja. Jellegzetes fűszerek: kapor, tárkony, kakukkfű, petrezselyem, lestyán, rozmarin, majoranna, bazsalikom, köménymag, borókabogyó és koriander. Igazán fűszerezett ételek: lucskos káposzta, bárányleves. Az ízesítés mellett külön is fogyasztják a tormát és a mustárt is.

A román gasztronómiában levesek, hús és zöldségek mindenekelőtt bővelkednek. Jellegzetes levesek pl.: gombócós erdélyi leves vagy gyümölcsleves. Érdekes: a gyümölcslevest nem csak édesen, de füstölt hússal is fogyasztják. Leggyakrabban előforduló húsféle a sertés. A

zöldség- és gyümölcsfélék általában bővelkednek a különféle ételekben, a leggyakoribb a szilva, a szőlő, a padlizsán, a burgonya, a paprika, a káposzta, a karfiol és a vörös káposzta.

A lisztből készült ételeknek, a pogácsaféléknek és más sült tésztáknak különleges jelentősége van az erdélyi gasztronómiában a főtt tésztákkal szemben.

A köretek általában rizs, valamilyen párolt zöldség vagy szalmakrumpli(hasábburgonya).

Érdekesség: a szalmakrumpli elnevezést a szalmaszárhoz való hasonlóságáról kapta.

Ismertebb ételek:

- A mici (vagy mititei) valószínűleg a legfontosabb tipikus román étel. A "Mici" azt jelenti, hogy kicsi, ez az étel a grillen készített kis húsdarabokból (juh, sertés vagy borjú) áll. Kinézete sokban hasonlít egy szerb ételre melyet csevapsicsa-ként lehet ismerni.
- Kukoricadarából készült puliszka, aminek főzési, sütési mesterei igazából a román pásztorok, akik teljesen hétköznapi és ünnepi étrendet is össze tudnak állítani belőle tejjel és különféle tejtermékkel.
- Erdélyi csorba leves egy nagyon tartalmas, főételnek tekinthető étel. Annak ellenére, hogy nagyon sok összetevőből áll, egyszerű elkészíteni.
- Egy ismerős édesség, a kürtöskalács jellegzetes erdélyi specialitás, a Székelyföld nemzeti süteménye, melyet régi időkben esküvőkre, egyházi ünnepekre készítettek.

Források:

Utolsó megtekintés: 2023. 05. 28. 20:44

<https://whu.waykun.com/articles/roman-gasztronomia-romania-10-tipikus-etele-a.html>

<https://www.mindmegette.hu/gasztrokirandulas-erdelyben-44033/>

<https://www.nosalty.hu/recept/erdelyi-kurtoskalacs-ahogy-mi-keszitjuk>

<https://www.nosalty.hu/ajanlo/14-nagyon-tipikus-erdelyi-etel-amiert-csak-megorulni-lehet>

<https://www.nosalty.hu/recept/erdelyi-csorbaleves>

21.

június 7.

szerda

Csíkrákoson az iskola előtt

Csíkrákos (Erődtemplom, Zöld Péter, Cserei Mihály)

Évi 7.A

22.

Buszon

Békás-szoros

Vastag Laura 7.B

23.

Buszon

A békási víztározó

Ági és Hanna 7.A

24.

A Gyilkos-tó partján

Kószó Eszter Luca – Gyilkos-tó

(rég magyar neve: Veres-tó)

A tó eredeti neve Vörös-tó, román neve is ezt tükrözi, Lacul Roșu, melyet a belefolyó patakok vöröses színű hordaléka miatt kapott. A Gyilkos-tó név pedig onnan jön, hogy a legenda szerint, mikor a hegy beleomlott a völgybe, az itt legeltető pásztorokat is maga alá temette, és az ő vérük festette vörösre a tó vizét.

Egy természetes torlasztó a Hagymás-hegységben, Hargita megye északkeleti részén. A Gyergyószentmiklóstól 25 km-re fekvő Gyilkos-tó a Keleti-Kárpátok egyik legnépszerűbb kirándulóhelye, partján egy a tóhoz képest szokatlanul nagy üdülőteleppel. Része a Nagyhagymás Nemzeti Parknak.

A tó keletkezésére a legelfogadottabb magyarázat az, hogy 1837-ben a nagy esőzések következtében a Gyilkos-hegy egy része leszakadt és belecsúszott a völgybe. Az agyagos törmelék eltorlaszolta a patak útját, és az így keletkezett természetes gát mögött felgyülemelő víz elárasztotta a völgyet és az erdőt, amiről napjainkban csak a tóból kísértetiesen kiálló fatörzsek csomkjai tanúskodnak. A tó visszahúzódóban van, a visszamaradó kisebb tavak elláposodnak. A Gyilkos-tó fölé emelkedik északon a Kis-Cohárd sziklája.

1837 nyarán a keletre fekvő Gyilkos-kő oldalán felhalmozódott agyagos lejtőtörmelék a nagy esőzések hatására lezúdul a völgybe, nekicsúszott a Cohárd délkeleti lábának és elzárta a következő patakok folyását: Cohárd-patak, Likas-patak, Vereskő-patak, Lóhavas-patak, Juh-patak

A tavat először 1859-ben mérte fel Herbrich Ferenc. Az 1986-os mérések szerint kerülete már csak 2800 m, felülete 114 676 m², víztömege 587 500 m³, átlagos mélysége 9,7 m, legmélyebb pontja 11m.

A 983 m magasán fekvő tó jövője meglehetősen bizonytalan, mivel az ide szállítódó és lerakódó tetemes hordalékmennyiség miatt már száz éven belül teljesen feltöltődhet. Évente 4,88 cm hordalékkal töltődik fel, emberi beavatkozás nélkül 2080-ra a Gyilkos-tó teljesen eltűnik. A Vereskő-patak völgyében és a Juh-patak torkolatánál hordalékfogó gáttal próbálják megakadályozni a feltöltődést.

Legendája:

Fazekas Eszter megismeri jövődöbéli vőlegényét a gyergyószentmiklósi vásárban, kit még az esküvő előtt elvisznek katonának. Eszter minden este kiment az erdőbe a párját várva.

Egyik vasárnap délután egy zsványvezér meglátta Esztert, elvágatott vele a Kis Cohárdhoz, könyörgött neki, hogy legyen a felesége, de ő egyre csak ellenállt.

A hegyekhez kiáltott segítségért, kik meghallgatták és hatalmas vihar kerekedett. A földindulás maga alá temette a lányt és a zsványt is.

Így keletkezett a Gyilkos-tó, mely szürkészöld színű akárcsak Eszter szeme.

Források:

[wikipedia.org](https://hu.wikipedia.org)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Gyilkos-tó>

kirandulastippek.hu <https://kirandulastippek.hu/szekelyfold> [gyilkos-to](https://kirandulastippek.hu/gyilkos-to)

szekelyfoldiinfo.ro <https://www.szekelyfoldiinfo.ro> [Menu > gyilkos_to-...](https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/gyilkos_to-...)

25.

A Gyilkos-tó partján

Az Ezeréves-határ

Csongi és Bene 7.A

26.

Buszon

Ocskó Ádám – Maros

A Maros folyó Romániában, a Gyergyói-havasok és a Hargita találkozásánál Marosfő közelében ered és Szegednél a Tiszába torkollik. Hossza körülbelül 749 km, ebből a magyar szakasz 48 km. Nagylaknál lépi át a magyar-román határt, és egy rövid, 21 kilométeres szakaszon határfolyó Magyarország és Románia között. Folyása útvonalába esik Romániában

többek között Marosvásárhely, Gyulafehérvár, Déva és Arad, Magyarországon pedig Makó és Szeged városa.

A Maros vízjárása igen ingadozó, a magas vízállás különösen akkor okoz gondot, ha áradása a Tiszáéval egybeesik. Torkolatától délre, a Tisza folyó vizében egy darabig látványosan keveredik a két folyó vize: mivel az általuk szállított hordalék mennyisége eltér egymástól, más a két folyó színe.

A középkorban jelentős vízi szállítási útvonal volt, fontos volt a Maroson Szegedig úsztatott faanyag és különösen az erdélyi kőszállítás, amelynek révén Szeged az ország egyik központi sóraktára volt.

A Maros mentén sok kisebb település is található, amelyek gazdasági tevékenysége szorosan kötődik a folyóhoz. Az egyik legfontosabb gazdasági ágazat a mezőgazdaság, a növények termesztése során a Maros vizét a földek öntözésére használják. Az itt termelt gabonafélék, zöldségek és gyümölcsök jelentős része a helyi és a nemzetközi piacokra kerül.

A Maros mentén jelentős természeti értékek találhatók. A folyó számos védett területen folyik keresztül. A Maros magyar szakaszának ártéri erdői a Körös-Maros Nemzeti Parkhoz tartoznak, de a folyó román oldalának ártéri erdői is védettek. Ezek a területek fontos élőhelyek számos ritka növény- és állatfaj számára.

A Maros folyó sok lehetőséget nyújt a turizmus számára is. A környékén lehetőség van horgászatra, kenuzásra és kajakozásra, valamint a vízi sportok szerelmesei élvezhetik a folyó adta lehetőségeket. A folyó mentén számos szálláslehetőség, étterem és turisztikai látnivaló található, amelyek vonzzák a látogatókat.

Források:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Maros>

<http://szegedtourism.hu/hu/maros/>

<https://csamborgo.hu/2020/10/28/marosfo-a-maros-turisztikai-forrasa/>

<http://hecsmsz.hu/portal/index.php/horgaszvizek/szovetsegi-vizekk/tisza-es-mellekvizei/maros>

27.

Buszon

Csíkszereda

Kiszely Zita 7.A

28.

Csíksomlyón a nyeregben

Szabó Bíborka – A csíksomlyói búcsú

A csíksomlyói búcsú a székelyek középkori eredetű fogadalmi zarándoklata.

A története: IV. Jenő pápa 1444.-ben segítséget kér a néptől a ferencesek templomának építéséhez. A négy évvel később befejezett gótikus templom főoltárát díszítette a hársfából faragott, gipsszel és festékkel bevont, székelyleányarcú Mária-szobor, amely azóta is Csíksomlyó legértékesebb ereklyéje. Ez a világ egyik legnagyobb kegyszobra, magassága a koronát is beszámítva 2 méter 27 centiméter. Az elvégzett munkáért cserébe búcsút engedélyezett. Azóta is megszakítás nélkül tart a zarándoklat Csíksomlyóra, Szűz Mária tiszteletére.

A búcsújárás egyik hagyománya: 1567-ben János Zsigmond erdélyi fejedelem Csík, Gyergyó és Kászon katolikus lakosságát erőszakkal akarta volna unitárius hitre téríteni. A legenda szerint 1567 pünkösd szombatján János Zsigmond nagy sereggel érkezett Csíkba. Csík, Gyergyó és Kászon népe, István gyergyóalfalvi plébános vezetésével fegyvert fogott hitének védelmére. A Tolvajos-tetői ütközet alatt az asszonyok, a gyermekek és az öregek a csíksomlyói templomban imádkoztak, kérték Szűzanya közbenjárását, segítségét. A hagyomány szerint legyőzik a fejedelem seregét. A győzelem emlékére rendezik meg a

pünkösdi búcsút.

A csíksomlyói búcsú [1989.](#) után nemcsak az [erdélyi](#), hanem a világ keresztény magyarságának [ökumenikus](#) közös nemzeti kegyhelyévé és találkozóhelyévé vált.

A magyar katolikus és keresztény hívők által minden év [pünkösdjén](#), több százezer résztvevő jelenlétében Pünkösd szombatján a délutáni katolikus misét szabad téren, a kegytemplomtól 700 méterre lévő Kissomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti völgyben tartják meg, mely nyereg alakú. Ezt először egy ideiglenes emelvényen kialakított oltárnál tartották, majd [1996](#)-ra elkészült a Hármashalom-oltár.

A bevonulás és a körmenet rendje: Gyergyó, Felcsík, Alcsík, Felsőnyárádmente, Sóvidék, Udvarhely vidéke, Maros mente, Háromszék, Brassó és környéke, Gyimesi csángók, Moldvai csángó magyarok.

Európa több országából gyalog indulnak el a zarándokútra. (pl.: Ausztriából 1400 km.)

Minden évben Budapestről külön vonat is indul.

A helyben élő emberek elmondása alapján minden évben a búcsút eső kíséri, melyet Isten áldásának tartják.

Források:

<https://magyarnemzet.hu/mozaik/2020/05/a-csiksomlyoi-bucsu-tortenete-mar-442-eve-irodik>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADksomly%C3%B3i_b%C3%BAcs%C3%BA

<https://www.programturizmus.hu/ajanlat-csiksomlyoi-bucsu-punkosd.html>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/J%C3%A9zus-h%C3%A1g%C3%B3ja>

29.

Buszon

Madéfalvi veszedelem

Sipos István 7.A

30.

június 8.

csütörtök

Székelyderzs vártemplomnál

Boda Dávid – A székelyderzsi unitárius vártemplom (erődtemplom)

2006-ban a vártemplom az egyetlen olyan romániai magyar műemlék, amely az UNESCO világörökség kincsének a része.

A vártemplom három egységből áll: torony, várkerítés és a templom.

A várfalhoz képest a torony ferde elhelyezkedéséből feltételezhető, hogy egykor egy görbe alaprajzú védőfal vehette körbe a templomot. A torony magassága ma 38 méter. Eredeti magasságát 1866-ban emelték meg 10 méterrel.

A monumentális építészeti látvány mellett a vártemplom különlegességeihez tartozik a világon egyedülálló élő örökség, a rovásírási emlékek és a 15. századból származó falképek, köztük szent László királyunk legenda-ábrázolása.

Nagyon szép a templom nyugati gótikus karzata, kőrácsos ablaka és csúcsíves bejárata is.

A diadalív falában egy rovásírási téglát helyeztek el, mely 1929-ben került elő.

A várfal elsősorban védelmi célokat szolgált, de mivel a falu egy magaslaton épült, a falat nem kellett olyan magasra építeni.

A falat kettős kapukkal látták el, így az első kapun átjutó, a két kapu közé rekedt ellenséget, a belső ajtó feletti nyílásokon át, forró szurommal önthették le.

Érdekes formájú szuromöntő ablakokat a templom épületének tetején is láthatunk.

A falu lakói a bástyák között, a fal mentén - családon belül öröklődő és el nem adható - tárolókat alakítottak ki, ahol gabonát, a toronyban pedig, az ugyancsak öröklődő kampókon, szalonnát tároltak és tárolnak a mai napig is.

A gabonát minden reggel, a szalonnát viszont csak hetente egyszer lehet hazavinni.

Források:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9kelyderzsi_unit%C3%A1rius_templom#A_templom_t%C3%B6rt%C3%A9nete

<https://erdelyivendeghazak.ro/hu/prg/21/5/szekelyderzsi-unitarius-vartemplom>

31.

Buszon

Székelyudvarhely (a legmagyarabb város)

Juhász Péter 7.A

32.

Buszon

Iványi Emma – 7.b Petőfi Sándor és Erdély

Petőfi ezer szállal kötődik Erdélyhez. A boldogságának és a katonai életének a színtere. A két sorsdöntő mozzanat a házasság és a „szent” háború, Petőfi saját szavaival élve: *szabadság, szerelem*. Rövid, 26 évéből összesen tizenegy hónapot töltött itt Erdélyben, nézzük, hogyan.

Nagyhárolyban ismerkedett meg Szendrei Juliával, amikor eljegyezte ezt mondta: „ez időtől számítom életemet”! **Szatmárnémetiben** a Püspöki Palotában találjuk ma azt az oltárt, amelyet az **Erdődi** kastélyból hoztak át, ahol Petőfi és Szendrei Júlia örök hűséget fogadtak egymásnak. **Koltón**, egy politikai értekezlet alkalmával járt és itt írta meg hazafias ódáját, az *Erdélyben* című versét. A Koltói Arany Sas Fogadónál szálltak meg, mert eltörött a Teleki gótfól kölcsönkapott négyesfogatú kocsi kereke. Petőfi egyetlen arisztokrata barátjának, gróf Teleki Sándornak a teljes kastélyát élvezik hat hétig, ezek voltak a mézes heteik. Onnan mentek át **Kolozsvárra** ahol lelkesen ünnepelték őket, utána Arany Jánosékat látogatták meg **Szalontán**, ahol egy hétig maradtak. Tehát **Erdőd** és **Koltó** voltak házaseletének legszebb emlékei.

Tordán iktatták be Európában elsőként a szabad vallásgyakorlást törvénybe. Petőfi, miközben **Székelyföld** felé tartott, hogy csatlakozzon Bem seregéhez, itt szállt meg. Sőt később ez az a hely ahol feleségét és a megszületett kisfiát utoljára látta.

Katonai szolgálata 1948 szeptemberében kezdődik. Katonai feljebbvalói nincsenek elragadtatva tőle: önfejű, makacs, bírálja a döntéseiket. Júlia várandós, december 15-én meg is születik fiúk, Zoltán, hogy láthassa őket Petőfi szabadságot kér. Ellenségei gyávasággal vádolják meg, mivel elhagyta a csatateret. A legjobb megoldás, hogy áthelyezteti magát Bem **erdélyi hadseregéhez**. Bem igazi forradalmi hadvezér, olyan, mint Petőfi költőben. Pótapjaként szereti, tiszteli, amit Bem viszonz, sokszor kimenti a felsőbb tisztekkel való összeütközéseiből. Bem próbálja távol tartani a csatától, küldeményeket bíz rá. Őrnagyi rangig lépteti elő.

1849 tavaszán újra szabadságot kér: szülei temetésére megy, majd a felesége és kisfia nyomorúságos helyzetén próbál segíteni. A vele szemben elfogult katonai vezetőkkel összekülönbözve a rangjáról is lemond. Az orosz beavatkozás hírére viszont ismét csatlakozik Bem hadseregéhez. Eltűnésének színhelye is Erdélyben van, a Segesvár melletti fehéregyházai csataterén...

Irodalom:

https://acta.bibl.u-szeged.hu/18028/1/tanarkepzo_1977_1_129-136.pdf
<http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/petofi/pselet6.htm>
<https://petofiturakor.hu/petofiemlekhelyek.html>

33.

Buszon / Segesvár óvárosban

Segesvár – óratorony, Drakula-ház, szász emlékek
Csongor és Beni 7.A

34.

Buszon / várban

Marosvásárhely – vár, Bolyaiak

Varga Zorka – Marosvásárhely

Marosvásárhely megyei jogú város Romániában, Maros megyében. A székelység művelődési, ipari, kereskedelmi, közlekedési, oktatási és szellemi központja. Az egykori Marosszék, ma pedig Maros megye székhelye, a körülötte létrejött Marosvásárhely Metropoliszövezet központja. Lakosságát tekintve Románia tizenhatodik, Erdély hatodik legnagyobb városa. Itt él a legtöbb magyar Romániában, kb 130 000-ből 57 000-en magyarok.

Ezen a vidéken már az őskorban is volt emberi település, ami a Maros közelségének, illetve a dombokon kiterjedő hatalmas cserfa- és bükkerdőknek köszönhető. Az első település, amelyet ténylegesen a mai Marosvásárhely elődjének tekinthetünk, a 11. században alakult ki. A 15. század első felében Marosvásárhely még mezőváros volt és Marosszéknek volt alárendelve. Visszont idővel mind önállóbb lett, és egyre több kiváltságot kapott az uralkodóktól. Az első bírói kiváltságot Mátyás király ajándékozta a városnak, 1470-ben, majd ezt 1482-ben egy vásáros kiváltság is követte. Báthory István fejedelemtől Izabella királynéig még számos kiváltságot kapott, míg végül elnyerte a szabad mezővárosi rangot. 1601-ben a tizenöt éves háború nyomán a császári zsoldosok felégették. Ezek után megnőtt az igény egy falakkal körülvett várra, megépítéséhez neki is kezdtek, ekkor kapta meg Marosvásárhely a szabad királyi város rangot. A városi élet csak a 18. század során kezdett kibontakozni, de igazi lendületet a 19. század végén, illetve a 20. század elején vett.

Marosvásárhely fő látványosságai közé tartozik a belváros, a Rózsák tere a számtalan barokk, szecessziós épülettel, mint a Keresztelő Szent János-templom, a Barátok templomának híres tornya, a Közigazgatási Palota vagy a Kultúrpalota. A 17. századi hangulat megteremtője a négybástyás vár, amelynek délnyugati részén kiemelkedik a Vártemplom tornya. A megyei jogú város számtalan egyéb látnivalója között nemzetközi viszonylatban is különleges műemlékek, templomok, barokk, klasszicista, neoreneszánsz, eklektikus és szecessziós stílusú középületek és lakóházak, múzeumok és galériák, valamint a köztéri szobrok és emlékművek sokasága található.

Marosvásárhelynek több oktatási intézménye is van, ideértve az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemet, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet és a Petru Maior Egyetemet. A város élénk kulturális élettel rendelkezik színházakkal, múzeumokkal és művészeti galériákkal, ami hozzájárul hírnevéhez mint a régió kulturális központja.

Marosvásárhelyi vár

A marosvásárhelyi vár építésére, részben késő középkori előzményekre alapozva, a kora újkorban került sor. A várost érő pusztítások után, a 17. század első éveiben a vártemplom közvetlen környezetének erősítésére került sor.

A Borsos Tamás városbíró idején kezdődő, nagyobb léptékű, majd fél évszázadon át zajló munkálatok eredményeként jött létre a bástyákkal, kötő gáttal erősített vár. A bástyák és falak építése, majd karbantartása, felszerelése és védelme az időközben szabad királyi városi rangot (1616) nyert városban működő céhekre hárult. A nyugati részen a Kis bástya (1604) és a Kaputorony (1613) után a délnyugati szegletben húzták fel a Vargák bástyáját (1620), majd a déli oldal közepe táján a Szűcsök (1629), keleti végén a Kádárok bástyája épült meg (1633). Ezután szintén a délnyugati szegletben a Szabók bástyája (1640), majd utolsó védőműként, a század közepe táján, a Mészárosok bástyája következett (északkeleti sarokbástya). A várban a kora újkorban polgári lakóházak álltak, a területet a forrásokból ismert Kozma és Damján utca tagolta. A városi épületeket a 18. században a várat katonai célokra használó osztrák helyőrség bontatta le. Ugyanekkor, az új funkciókkal felruházott bástyák is számos átépítésen, beltéri módosításon estek át.

Bolyaiak

Bolyai Farkas idehaza a marosvásárhelyi kollégiumban lett a matézis és a természettan (fizika) tanára, s a honi matematika egyik fejedelme, amit remek tan- és szakkönyvei is bizonyítanak. Bolyai Farkas remek matematikus volt, kiváló tanár, s elismert műszaki alkotó, aki nem szégyellte, hogy odahaza drámáit, azaz szomorújátékait jobban ismerték, mint matematikai felismeréseit.

Fia, Bolyai János is részben édesapja nyomdokain haladt, különösen, ami a párhuzamosok problémájának vizsgálatát illeti. Emellett Bolyai János – más dolgozataiban – tisztázta a komplex számok geometriai szerepét, foglalkozott zeneelmélettel, filozófiai és nyelvészeti kérdésekkel, s természetesen a bécsi hadmérnöki főiskolán diplomát szerzett kapitány szűkebben vett szakmája, hadtudomány kérdésköreivel is foglalkozott. Betegeskedő ember volt, aki ezért kénytelen volt magát fiatalon nyugdíjaztatni, s gazdálkodóként élt egy kis faluban, miközben a világ nagy kérdései izgatták, amit hatalmas kézírati hagyatéka is igazol.

Források

<https://www.wikiwand.com/hu/Marosv%C3%A1s%C3%A1rhely>

<https://visitmures.com/hu/epitett-orokseg/kastelyok-varak/marosvasarhelyi-var#>

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/a-magyar-sag-kezikonyve-2/a-tudomany-szazadai-9C8/matematika-es-matematikusok-ABC/a-bolyaiak-AC0/>

35.

36.

Buszon

Torockó - Székelykő

Csóti Balázs – Torockó, Székelyfő

Torockó Erdély legszebb faluja nyugaton fekszik, a Székelykő és az Ordas hegység közepébe ékelődött község. Sok látnivaló van pl: Vidalyi vörösfenyő-rezervátum, Remetei szikla szoros, Vidalyi meg a Grota Studentilor, Szilas patak, Székelykő, legyező víz esés. 584 lakos ebből 450 magyar Torockó igazi vendégház település, ahová elsősorban azért megy az ember, ha elege van a nagyvilág sznob mókuskerekének életviteléből, és igazi egyszerűsége, illetve olyan társaságra vágyik, ahol az emberek értékrendje mit sem változott az elmúlt 100 évben.

A vendégszeretet, amit itt kapunk, az valóban szívből jön. Ha esténként húslevest és töltött káposztát akarnánk enni, amit aztán egy kis Somodi kaláccsal fojtanánk le, majd pedig a jóízű beszélgetések közben a ház pálinkáját iszogathatunk, ami után a meleg cserépkálya mellett térhetnénk nyugovóra, akkor mindenképp el kell ide jönnünk néhány napra, és

élvezni ezt az önfeledt kikapcsolódást. A falu közelében Torockó Szent György település található.

Földrajzilag a Torockói-hegység része a három tarajú Székelykő. Jellegzetessége, hogy a faluból nézve itt kétszer kel fel a nap. Miután felkel, hirtelen eltűnik az 1129 méter magas **Székelykő** mögé, és aztán ismét megjelenik. Az 1129 m magas Székelykőre három túraútvonal vezet, érdemes ezeket az időjárásnak megfelelően kombinálni. A Nagyárok emelkedésénél kezdődik az egyik legnépszerűbb túraútvonal, összesen kb 3 km-en 600 m emelkedünk. A túraútvonal kb felénél találunk egy forrás, melynek jellegzetessége, hogy vize iható.

Forrás:

<https://www.magyarorszagom.hu/szekelyko.html>

<https://erdelyinaplo.ro/aktualis/riportok/torocko-ahol-ketszer-kel-fel-a-nap>

<https://myhikingway.ro/szekelyko-torocko-felol/>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Torockó](https://hu.wikipedia.org/wiki/Torock%C3%B3)

37.

június 9.

péntek

38.

Buszon / vártemplomnál

Mérei Tamás György – Nagyenyed – vártemplom, kápolna-domb, két fűzfa

A város főterén található a református Vártemplom körbevéve a jó állapotban lévő várfallal és a nyolc bástyával. A nagyenyedi vár az egyike a legrégebbi erdélyi kőváraknak. Körülbelül 3500 négyzetméter területen fekszik.

Tornya, amely eredetileg a vár őrtornya volt, 1222–1239 között épült, a templomhajó toronyhoz való hozzáépítését 1480-ban fejezték be. Az 1704. évi tűzvészben beomlott a hajó boltozata, melyet az 1720–35-ös években deszkamennyezettel pótoltak, majd az 1794–1804. évi munkálatok során a jelenlegi késő barokk stílusban épült újjá. Ekkor készült a karzat, minek következtében szükségessé vált a torony két oldalán levő gótikus bejáratok befalazása. Az eredeti templomból csak a szentély és a templom külső falai maradtak meg. 1795-ben feltöltötték a várárkot. 1811-ben épült az orgona, 1896-ban a déli és északi előcsarnokok, 1912-ben központi fűtést, 1924-ben villanyvilágítást szereltek be.

A templomot a várossal együtt ötször pusztították a történelem viharai: először az 1241–42-es tatárbetörés során, majd a várossal együtt 1599–1600-ban II. Mihály havasalföldi fejedelem erdélyi betörésekor, 1658-ban a törököknek II. Rákóczi György fejedelem elleni büntetőhadjáratokor, 1704. március 16-án, amikor Jean Rabutin osztrák generális parancsára Tige ezredes megtámadta a várost, illetve az 1849. januári nagyenyedi vérengzés alatt, amikor az Erdélyi-érchegység Axente Sever(wd) és Simion Prodan vezette román lakossága a katonai védelem nélkül hagyott városra tört.

A vártemplom lenyűgöző műemlék, melynek történelmi és kulturális jelentősége a régre vezethető vissza. Az épületet a 13. században építették, és azóta is egyik legfontosabb látnivalója a régióknak. A vártemplom több száz évet megért, és az idő során számos átalakításon és felújításon esett át, amelyeket részben a vallási változások, részben pedig a környezet és a kulturális igények formáltak. Ennek eredményeként ma egy különleges és sokszínű épület áll előttünk, amely ötvözi a középkori és a későbbi stílusok elemeit.

A vártól nem messze található a kápolna dombon egy emlékmű, melynek története az hogy a, Rákóczi-szabadságharc idején, 1704-ben Rabutin generális parancsára megtámadták Nagyenyedet. Habsburg-párti zsoldosok vonultak be a városba, hogy az itt védekező felkelőket kivégezzék. A mondások szerint a Habsburgok ellen a lakossággal együtt a Bethlen

Kollégium harminc diákja botokkal felfegyverkezve harcoltak, melynek során a diákokból mindössze ketten maradtak életben. A két bátor fiú fegyverét, a két fűzfabotot az országút szélén letűzte, mindkettő kigyökerezett, és a fák még az elmúlt század elején is láthatók voltak. Ezt az eseményt örökíti meg Jókai Mór A nagyenyedi két fűzfa című elbeszélésében. Az elesett diákok emlékére pedig a kollégium mögötti Kápolna-dombon emlékművet állítottak.

Források:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyenyedi_v%C3%A1rtemplom

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyenyed>

<https://hatartalanul.net/nagyenyed-a-szenvedesek-varosa/>

Buszon / a várnál

Lovas Botond – Déva vára, Kőműves Kelemenné balladája

A Dévai vár a középkori Magyarország egyik ikonikus erődítménye. Hunyad megyében, Déva városában található. Az erődítmény története egészen a 13. századig nyúlik vissza, amikor a török támadásokkal szembeni védelem céljából megkezdték építését. A vár a magas domb tetején emelkedik, ahonnan lélegzetelállító panoráma nyílik a környező tájra.

A Dévai vár a történelem során többször átalakításokon ment keresztül, és a környező uralkodók és királyságok irányítása alá került. Több tulajdonos váltotta egymást a várban, és számos ostromnak és csatának is helyszíne volt.

A Kőműves Kelemenné balladája a Dévai vár egyik híres legendájára épül. A ballada központi szereplője Kelemenné, aki a vár építésénél dolgozó kőművesek felesége volt.

Az erdélyi népballada arról szól, hogy egy csapat kőműves a magas Déva várát építi, de a falak minduntalan leomlanak. Az áldozathozatalban bíznak, ezért megbeszélik, hogy azt a feleséget áldozzák föl, aki legközelebb eljön a férjéhez. Kelemen mester felesége jön, őt áldozzák fel. Testét elégetik és a mész közé keverik, abból készítenek habarcsot. Így már megáll a vár.

Az építés sikeréért hozott emberáldozat azon a hiedelmen alapszik, hogy az építkezés megzavarja a hely szellemét, akit emberáldozattal lehet kiengesztelni. A szellem nem engedi meg az építést addig, míg ember áldozatot nem mutatnak be neki.

A Kőműves Kelemenné balladája a magyar és erdélyi népballadák között ismert, és szerves részét képezi a Dévai vár legendáriumának. A ballada hűség, árulás és tragikus sors témáit dolgozza fel, miközben a Dévai vár izgalmas és titokzatos atmoszféráját is megidézi.

Források: https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9va_v%C3%A1r

https://studhist.blog.hu/2017/11/30/deva_vara_es_a_tizenket_komive

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/a-kuruc-kor-irodalma-A2A/nepballadak-vitezi-enekek-AF4/komives-kelemenne-a-falba-epített-asszony-AF5>

Török Zsuzsanna – Kolozsvár és kapcsolódása Szegedhez

Kolozsvár Románia második legnépesebb városa, Kolozs megye székhelye. Az ország északnyugati részén helyezkedik el, a Kis-Szamos völgyében, nagyjából azonos távolságra Bukaresttől, Budapesttől és Belgrádtól.

Kolozsvár Erdély történelmi központja, Románia egyik legjelentősebb kulturális városa. A magyarok szívének nagyon kedves, hiszen itt született Mátyás király és Bocskai István fejedelem is.

Mátyás Király emlékei: Mátyás király szülő háza Kolozsvár legrégebbi lakóháza, a főtértől mintegy 100 méterre található. Ma főiskolaként működik az épület.

Itt található még egy szobor is, amin Mátyás király van a fő szerepben, de a lovon ülő király mellett megjelenik Kinizsi Pál, Szapolyai János, Báthory István és Magyar Balázs alakja is.

Bocskai István szülőháza: Bocskai István szülőháza Kolozsvár belvárosában, a Mátyás király utcában található. Ismert Szarvas-ház, illetve Eppel-ház néven is.

Kolozsvár Szegedhez való kapcsolódása: A kolozsvári egyetemet Báthory István erdélyi fejedelem alapította a 16. század végén. Ezek után II. József líceummá minősítette vissza. Csak később nyerte vissza egyetemi státuszát. A román katonaság 1919-ben elfoglalta az egyetemet és román egyetemmé szervezte ugyanekkor a professzorokat szegedre hívták és ezen hallgatókból és oktatókból jött létre a szegedi egyetem. Ezt követően épültek fel a Dóm tér épületei.

Párhuzam még a két város között a Sárkányölő Szent György szobor. Az eredeti építmény Prágában található és ennek egy-egy másolata található Kolozsváron és Szegeden az egyetem épületei előtt.

Forrás:

[Száz éves a szegedi egyetem | Szegeder](#)

[Kolozsvár látnivalói, nevezetességei - Íme Erdély központja \(utazik.hu\)](#)

[Kolozsvár – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

Békás-szoros

A Békás-szoros Románia észak-keleti részében található a Nagyhagymás hegységben. Ez a hely már több éve a magyar turisták egyik kedvenc helye Erdélyben, nem hiába, hiszen a Kárpátokban található szoros Románia egyik legszebb látnivalója. Ez a hely egyébként nevét az azonos nevű Békás patakról kapta, mely magát a szorost alakította ki. Nem mellesleg ez az ország egyik legszebb látogatható hegyszorosa.

A szoros egyetlen ismert, nagyobb barlangja a Hóvirág-barlang, melynek 28 méter hosszú és 26 méter széles termét 1973-ban diákok fedezték fel! A nyomasztó magasságú függőleges falak, a hegyi patakok, a nagyobb és kisebb vízesések, illetve a barlangok képezik a Békási-szoros természeti kincseinek jelentős részét. De emellett láthatunk még hegyi patakokat, meredek mészkőszirteket.

A nemzeti park területének legnagyobb részét lucfenyőerdők borítják, ennek ellenére a környéken megtalálhatóak az elegyes állományú erdők, szubalpesi legelők és kaszálók, valamint fajgazdag, ritka és bennszülött növényfajokkal borított mészkősziklák. Továbbá számos ritka és védett növényfaj is megtalálható itt, úgymint a nehézszagú boróka, a Zawadzki-mécsvirág, az erdei berkipimpó, a henye boroszlán, a közönséges tiszafa, a Boldogasszony papucsa vagy a vitézvér.

Egyébként a világon egyedül itt található meg a Békási csüdfű, valamint a Kőhúr és a ritka Havasi gyopár is.

Állatvilága is igen gazdag fajokban. A lepkék közül él itt Apolló-lepke. A hüllők és kétéltűek közül megtalálható a sárgahasú unka, a tavi béka, az alpesi göte, a tarajos göte a foltos szalamandra, a barna varangy, a gyepi béka, az elevenszülő gyík, és a keresztes vipera. A madarak közül képviselteti magát a hajnalmadár, a háromujjú hősík, a bajszos sármány, a holló, a siketfajd, az uráli bagoly, és a szirti sas.

A nagy termetű emlősök közül itt is látható a gímszarvas, a zerge, a barna medve és a farkas, de található itt eurázsiai hiúz is.

Pár szó a szoros és környéke időjárásáról, és éghajlatáról:

A legmelegebb hónap a július, 20 °C átlagos maximális hőmérséklettel. A leghidegebb hónap a január, az átlagos maximális hőmérséklet 1 °C. Az év legszárazabb hónapja a január, átlagosan 23 mm csapadékkal.

Ami számomra meglepő volt, hogy itt a legcsapadékosabb hónap a június, a legszárazabb hónap pedig a január (idén januárban pl. 23mm csapadék esett).

A Békás-szorost közrefogó hegycsúcsok: Kis-Cohárd (1344 m), Csíki-bükk (1264 m), Oltárkő (1154 m), Mária-kő (1125 m). Az Oltár-kő nyugati lábánál a Lapos-kanyonon keresztülfolysva a Lapos-patak ömlik a Békás-patakba. A szurdok alsó részén, a Kis-Békás-patak mentén található a Kis-Békás-szoros.

A Békás patak völgye a Keleti-Kárpátok leghosszabb és legszebb szurdokvölgye, hossza cca. 5 km. Részei a Pokol kapuja, Pokol tornáca, Pokol torka. A közel függőleges mészkősziklák 200-300 m magasságúak. A völgyet az Oltárkő uralja.

Források:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjQj6Pg9Jr_AhUHg_0HHecDBS4QFnoECBsQAQ&url=https%3A%2F%2Ftravelto.transylvania.hu%2F2019%2F01%2F23%2Fbekas-szoros-es-bekas-patak%2F&usg=AOvVaw1IJw6lXMZgqke8LgkJMDcX
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source>

Nagyvárad - Ady Endre

A város, ahol Ady igazán otthon érezte magát, Nagyvárad. Mert, mint írta „itt egymásra találunk az emberek”.

Ady 1877 nov. 22-én egy elszegényedett nemesi családba született Érdszentén. Középiskolai éveit Debrecenben töltötte, ahol jogot tanult, majd 1899 végén átköltözött Nagyváradra. Ady a nyüzsgőbb nagyvárosra vágyott, ezért is költözött el. Eleinte kisebb feladatai voltak, a helyi hírlapnál dolgozott. Az ottaniak nagyon kedvelték írásait. Újságíró ismerősei közül kiemelkedő Fehér Dezső, ő fedezte fel Adyban a zseniális alkotót. Ady annyira kedvelte a várost, hogy könyvet is akart róla írni, aminek azonban csak egy fejezete készült el, amely 1910-ben jelent meg a nyugatban. Itt ismerkedett meg nagy szerelmével és pártfogójával, Lédával is, aki számtalan versében volt műzsája.

Idővel a 20. század legjelentősebb költője és magyar (politikai) újságírójává vált. Költészetének témája az emberi lét minden jelentős területére kiterjed. A híres költő 1919 jan. 27.-én halt meg. Ezután 1955-ben egy emlékmúzeumot nyitottak (a) tiszteletére, a „Müllerei” nevezetű kis cukrászdába, ahol a költő gyakran megfordult. Most itt lelhetők versei ill. folyóiratai. A cukrászda előtt pedig a költő mellszobra is megtalálható.

A 20. század elejére a város a magyar kulturális élet egyik legjelentősebb központjává vált. Nagyvárad Bihar megye székhelye, népességszáma 183 105 fő ennek kb. 24,5%-a magyar lakos. A város jelenleg Romániához tartozik.

Nagyvárad

A városról:

- Nagyvárad a romániai Bihar megye székhelye
- megyei jogú város
- neve a régi magyar várad (kis vár) főnévből ered
- a Sebes-Körös partján fekszik
- a lakosság 24,5%-a magyar

Történelme:

- a város 11. századi eredetű
- eredetileg 4 városból állt, később egyesítették őket
- 1692-ben szabadult fel a török hódoltság alól
- a 20. század elején a magyar kulturális élet egyik legjelentősebb központja volt
- Ady Endre a Nagyvárad Napló politikai napilap szerkesztőségének tagja volt
- 1908-ban A Holnap néven irodalmi társaságot alapított itt 7 magyar író és költő, közöttük Juhász Gyula, Ady Endre és Babits Mihály
- 1920, a trianoni békeszerződés óta tartozik Romániához

Épületei:

- római katolikus székesegyház: a legenda szerint Szent László itt van eltemetve, Erdély és Románia legnagyobb barokk temploma
- vár: a tatárjárás idején (1241) lerombolták, a 16. században építették újjá
- püspöki palota: a 18. században épült, barokk stílusban
- városháza: 1902 és 1903 között épült
- Fekete Sas palota: 1907 és 1909 között épült, szecessziós stílusban
- EMKE kávéház: A Holnap irodalmi társaság alapításának helyszíne
- Ady Endre emlékmúzeum: 1955-ben nyílt meg
- Kanonoksor: a 253 méter hosszú folyosó 56 pillérből áll és 10 épületet köt össze, a 18-19. században épült

A székeskapu

- Fából készített, gazdag faragású és festésű műremekek

Szerkezete:

- A mai székeskapu három oszlopra állított kétoszlatú építmény
- Részei a befelé nyíló nagykapu, ez a megrakott szénásszekér magasságához igazodik
- A kisajtó amely a gyalogosok részére készült
- A három tartóoszlopot közös szemöldökgerenda fogja össze, erre épül a néhány sor zsindelemmel, esetleg cseréppel fedett egy- vagy kétsoros galambbúg

Eredete:

- Több évszázadra tehető a kialakulása
- A konkrét eredetére nem derült fény az évek alatt

Aki már látott ilyet élőben, annak valószínűleg nemcsak a szemét, de a szívét is gyönyörködtette a látvány.

A házak előtt ékeskednek a hagyományos galambbogos cserfakapuk, amelyek rendszerint igen szép domborművű faragványokkal, mesztvényekkel, dús arabeszkekkel és növény ornamentikával vannak ékesítve, élénk, kirívó színekkel kiemelve.

Sosem marad el a felirat, mely a készítőők nevét és az évszámot rejt.

A hagyományos székely ácsolási technikához és faragási stílushoz tartják magukat, mely nemzedékről nemzedékre öröklődik, de a kapuk sosem teljesen egyformák.

A kapukészítő székelymesterek szívüket lelküket beletéve készítik ezeket a díszes népi remekműveket.

A székelység legrégebbi jelképe ahogy ők mondják a kapu, mely sok mindenről árulkodhat, nincs olyan motívum a kapun, mely ne egy történetet mesélne el.

A jelképeknek jelentésük van minden székelykapun rajta van a Nap jele, rosetta, nap rózsa.

Források:

<https://tudomanyplaza.hu/szekelykapu/>

<https://www.zetelaka.com/index.php/hagyomanyaink/szekelykapuk>

Segesvár: Óratorony, Drakula-ház, szász emlékek

Segesvár a középkorban egyike volt Erdély legfontosabb városainak, mind gazdasági, mind egyházi szempontból.

Érdekesség: Segesvár határában tünt el a 26 éves Petőfi Sándor az itt zajló 1849-es csatában.

Segesvári vár: Segesvár fő látványossága a máig lakott középkori vár. 1999-től a segesvári vár az UNESCO Világörökség részét képezi. Kulturális rendezvényeket is tartanak itt mint pl: filmfesztiválok, néptáncos rendezvények stb.

Óratorony: A várba is az egykori főbejáraton, az óratorony kapuján át léphetünk be, amely Segesvár egyik szimbóluma, csakúgy, mint Szegednek a Dóm. 5 szintes, 64 méteres torony, amelynek toronyórája 1648-ban készült, és a toronyban levő múzeum 1899 óta működik. A legelső óra a toronyban 1604-ben készült el fából.

Szászok: E város több ezer éves múltja, három nép, román, magyar és szász, békés együttéléséről árulkodik. Közülük a német nyelvű szászokat II. Géza magyar király a XII. század közepén telepítette be, akik aztán évszázadokon át meghatározták Segesvár arculatát, építészetét.

Kézműiparuk híressé tette a várost, például laktak itt bronzművesek, asztalosok, kőfaragók, posztókészítők. A különböző céheik a város védelméből is kivették a részüket, ők őrizték a vár bástyáit és a várfal egy részét is. A bástyák elnevezései is erre utalnak (Ékszerészbástya, a Kötélverőbástya, a Mészárosatorony).

Drakula-ház: Segesváron található az egyik legrégebbi polgár ház, a Drakula-ház, melyben a hagyomány szerint 1431-ben a román származású Vlad Țepeș megszületett. (Úgy nevezett „Drakula” számos film, rajzfilm szereplője).

Ugyebár mindenki vámpírnak hiszi, na de ki is volt ő valójában? II. Vlad az élete során a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom együttes szorításában igyekezett egyensúlyozni. Kezdetben a törökök pártján állt, hiszen az apját, valamint az egyik bátyját II. László gyilkoltatta meg.

A kis Vlad túszként a törökökhöz került, akiknek segítségével sikerült letaszítania II. Lászlót a trónról. Egyezséget kötött a szultánnal, amit néhány évvel később felbontott és törökök ellen harcolt tovább. III. Vlad több mint egy évtizeden keresztül tapasztalhatta meg a magyar uralkodó „vendégszeretetét”. Mátyás segítségével rövid időre így még a trónját is sikerült visszafoglalnia.

III. Vlad az uralkodása során a saját népével nagyon kegyetlenül bánt. Ezért is kapta meg a „Țepeș”, azaz a „Karóba húzó” jelzőt. Emiatt a vérszomjas/torz személyisége miatt azonosították egy mitikus lénnel, a vámpírral.

Források:

https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/segesvar-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyek_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-segesvar.html
<https://visitmures.com/hu/epitett-orokseg/kastelyok-varak/segesvari-var>
<https://maszol.ro/belfold/Erdely-legjei-Maros-megye-a-segesvari-oratorony>
<https://utazasielmenyek.hu/utazasi-magazin-hirek/ajanlo/1674-kozepkori-latnivalok-segesvar-kanyargos-utcain>

Kalotaszeg

Kalotaszeg egy tájegység Romániában, északon Erdélyben, a valamikori Magyar Királyság területén, Kolozsvártól nyugatra. Nevét a honfoglaló magyarok itt letelepedett Kalota nemzetségéről kapta. A mai Kalotaszeg területét, Körösfőtől a Marosig a Mikola nemzetség szállta meg, míg délebbre és Torda körül a Szil-Kalocsa nemzetség telepedett le. Az ezen a területen lévő gyér szláv településen a Szil nemzetség utódai telepedtek meg. Akit már a 13. század elején a Kalota-patakról Kalota nemzetségnek neveztek. Kalotaszeg központja, Bánffyhunrad mint a hajdani királyi birtok része, az 1450-es években jutott a losonci Bánffyak tulajdonába. A románok az 1300-as években jelentek meg Kalotaszeg déli részein, és innen terjedtek-húzódtak be fokozatosan Kalotaszeg belseje felé. Nyugat-Románia kevés tömbmagyar területeinek egyike, régi erdélyi magyar népi hagyományok őrzője. Kalotaszeg földje és magyar népe gyakran esett áldozatul a tatár és török dúlásoknak, a kuruc-labanc harcoknak, az 1848–49-es pusztításoknak, az első és második világháborút követő bosszúknak-megtorlásoknak, diktatúráknak és az erőszakos kollektivizálásnak, erőltetett iparosításnak. Kalotaszeg magyarsága is egyre fogy, akarva akaratlanul teret engedve a többnyire az Erdélyi-Szigethegység felől érkező betelepülőknek. 1945-ben még kb. 32.000 főt tett ki a kalotaszegi magyarság, míg az 1992-es népszámláláskor már csak 22.654 személy vallotta magát magyarnak.

Tőle északra és keletre is vannak falvak, amelyek néphagyományaik alapján rokonságot mutatnak Kalotaszeggel. Ilyen a szomszédos Kalota-havas Nagyvárad mellett Kis-Kalota, és a Sebes-Körös bihari völgyében Közép-Kalota.

A magyar népművészet újrafelfedezése a kalotaszegi hagyományok népszerűvé válásával kezdődött az 1880-as években. Varrottas kézimunkák készítését és a kalotaszegi hímzésekeurópai hírnévre tették szert. A kalotaszegi népművészet jelentős eleme a kalotaszegi népzene és tánc és a kalotaszegi népviselet is. A Kalotaszeg a faépítkezés és a fafaragó művészet jeles területe. Egykor fából készültek a házak és a csűrök, a templomok és a haranglábak, a temető fejfái és a mindennapi élet eszközei. Minden, ami fából épült, tökéletes építészeti szerkezete mellett a faragott hímzésekkel a kalotaszegi magyarság páratlan művészi érzékéről tanúskodott.

Ugyanakkor, sajnos ehhez a rengeteg fából készült remek elkészüléséhez rengeteg fát kellett kivágni. Az emberek megjelenése előtt Kalotaszeg uralkodó természetes növény együttese az erdők voltak. A tájegység éghajlati és talajviszonyai között a bükk- és tölgyerdők alkották a természetes növénytakarót. A több évszázadra visszatekintő emberi tevékenység hatására viszont az erdők fokozatosan visszaszorultak és napjainkra helyüket mezőgazdasági területek, legelőknek és kaszálóknak használt gyepek váltották fel. A legtöbb helyre ugyan beavatkozik az ember de a növény és állat világkimondottan sokszínű. Kalotaszegi medence területén

hozzávetőleg 750 virágtalan és virágos növényfaj él, melyek közül egyesek csak az Erdélyi-Sziget hegységben és a Kárpátokban kialakult és itt előforduló ún. kárpáti bennszülött növényfajok, mások ritka, kipusztulással veszélyeztetett növények, melyek kiemelkedő botanikai értékeket képviselnek.

Források:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Kalotaszeg>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Kalotaszeg_n%C3%B6v%C3%A9nyzet

A mádэфalvi veszedelem

1764.január 7.-én hajnalban Carato alezredes támadta meg a lázongó székelyeket

Mádэфalvánál

valójában népiirtás (de veszedelemnek nevezték) nagyjából 200 fegyvertelen áldozat (férfiak, nők, gyermekek) és 400 fogoly előzmények: 1763-ban Erdély kormányzójává kinevezett Buccow tábornoknak feladata volt, hogy két román és két székely gyalogezred és egy székely huszárezred toborzása volt, a románok jelentkeztek, hogy kikerüljenek a jobbágyságból, de a székelyek ellenkeztek és lázongtak mivel úgy gondolták, hogy ez a jogaik elvesztését jelentené.

Buccow tábornokot leváltották, helyébe jött Siskovics báró 1763-64 között már átlagos volt, hogy amelyik székben megfordultak a császáriak ott a férfiak, nők és a gyermekek a legközelebbi erdőkbe menekültek Siskovics erőszakkal verte le mozgalmat, a házak nagy részét ezzel a Habsburg vezetőség leverte a lázongásokat és a székelyek tömegesen elcsángáltak (elvándoroltak) ki Bukovinába és az Oszmán birodalomba, de sokan beléptek a határórségbe. a foglyokat néhány nap után szabadon engedték.

Források:

<https://rubicon.hu/kalendarium/1764-január-7-a-madefalvi-veszedelem>

<https://ng.24.hu/kultura/2004/01/07/madefalvi-veszedelem/>

Csíksomlyó, a csíksomlyói búcsú

Csíksomlyó 1959 óta Csíkszereda településrésze Romániában, Hargita megyében. A katolikus vallású székelyek híres Mária-kegyhelye búcsújáróhelye és szellemi életének több százados központja. Somlyó nevét a közeli hegyről kapta.

1352-ben már volt temploma ennek a városnak, az egykori csíksomlyói gótikus templomot 1442-48 között építették a ferencesek. A korábbi templom helyén Hunyadi János marosszentimrei győzelmének emlékére, a Sarlós Boldogasszony tiszteletére építették. A későbbiekben ehhez a templomhoz egy kápolnát építettek. 1553-tól 1705-ig kisebb nagyobb szünetekkel ellenséges hadak dúlták fel a várost. A súlyosan megrongált templomot 1802-ben le kellett bontani. A mai kegytemplomot 1802 és 24 között épült barokk stílusban, a belső berendezésének kialakítása 72 évig tartott. A templom melletti kolostorban később emeleket építettek, melyben könyvtára számos ősnymtatványt őriz. Ebben a kolostorban már 1630-ban volt középfokú oktatás. Az 1661-es tatárdúlás után Damokos Kázmér a kolostort és templomot helyreállította, majd 1667-ben újraalapította az iskolát is. Ezek a diákok 1720-1784 között játszották a híres csíksomlyói misztériumdramákat, erre az időszakra tehető a csíksomlyói iskolai színjátszás virágkora. A tanárok által szerkesztett magyar és latin nyelvű

szindarabokat évente újították és húsvétkor, valamint pünkösd ünnepén vagy Szent Antal napján mutatták be. Ez jelentette Székelyföldön a színjátszás kezdetét. Az iskolai színjátszás hozzájárult a gimnázium színvonalának emeléséhez, ugyanakkor kulturális feladatokat is ellátott. Ezek az iskoladrámák akkora hírre tettek szert, nagy tömegeket vonzott Csíksomlyóra, az élmény és az ünnepi találkozás erősítette a katolikus székelység közösségi, összetartozási érzését.

A csíksomlyói búcsú

A fentiek emlékére gyűlnek össze a székelyek minden év pünkösd szombatján a katolikus székelység, több százezer résztvevő jelenlétében megtartott búcsú alkalmából. A Csíksomlyói pünkösd búcsú egyre az összmagyarság ünnepévé vált, vallási hovatartozásra való tekintet nélkül.

Ennek a búcsúnak a menete úgy zajlik, hogy a Kissomlyó-hegyén nyírfaággal ékesített zászlókkal körmenetet kezdenek el. Az egykori eseményre emlékezve az is hagyomány, hogy a gyergyóalfalusi keresztalja megy a menet elején.

A csíksomlyói búcsú története 1444-ig nyúlik vissza, mikor IV. Jenő Pápa körlevelében arra buzdította a híveket, hogy a ferences rend segítségére legyenek a templomépítésben. Az elvégzett munkáért cserébe búcsút engedélyezett. A levélben a pápa azt is megemlíti, hogy a hívek nagy sokasága szokott összejönni ájtatosságnak okából és gyakorta nem szűnik meg Máriát tisztelni. A székely nép Mária-tisztelete valószínűleg régibb időkre megy vissza a „napba öltözött asszony” már a kereszténység felvétele óta a nép fő pártfogója és imáinak tárgya lehetett. 1345-ben a székelyek által legyőzött tatárok akként nyilatkoztak, hogy őket nem a székelyek győzték le, hanem a székelek élén egy nagy lovon ülő és a kezében bárdot tartó lovag, azaz Szent László Király, aki felett egy gyönyörű koronás szép királynő, Szűz Mária lebegett.

Források:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADksomly%C3%B3>

<https://www.szekelyfoldiinfo.ro/>

<https://kirandulastippek.hu/szekelyfold/csiksomlyo-kegytemplom>

Arany János balladái

Ballada: Eredetileg népköltészeti műfaj, modern értelemben verses kisepikai műfaj. A mű előzményeit, eseményit nagyrészt a párbeszédekből és monológokból ismerhetjük meg. Gyakori témái a hűség, hűtlenség vagy féltékenység. Megjelenik benne a balladai homály, ami azt jelenti, hogy történet helyenként nem kidolgozott, sok a kihagyás, az olvasó viszont a szövegösszefüggésből össze tudja állítani a történetet. Egyik legjelentősebb magyar ballada író Arany János volt.

Arany János élete

1817. március 2.-án született, Nagyszalontán és 1882. október 22.-én Budapesten halt meg. Szegény családból származott így már fiatal korában segédtanítói állást vállalt, hogy segítse szüleit. Később színésznek állt majd jegyzőként dolgozott. 1845-ben megírta Az elveszett alkotmány című művet és ezzel megnyerte a Kisfaludy Társaság pályázatát, de az igazi sikert az egy évvel rá következő Toldi hozta meg. A forradalom után házitanító volt, majd latintanár lett. Ez volt pályájának legtermékenyebb időszaka és ekkor kezdett el balladákat írni. Első balladáit 1853-tól kezdte írni Nagykőrösön ezek az úgynevezett „nagykőrösi balladák”.

Nagykőrösi balladák

Ezek az Ágnes asszony, László, Mátyás anyja, Zách Klára, Szondi két apródja és A walesi bárdok. Témájuk szerint elkülöníthetünk népi és történelmi balladákat. A népi balladákban érzékelhető az alföldi, székely és skót balladák hatása. Például az Ágnes asszony, amelynek témája is a lelkiismeret, bűntudat. Történelmi ballada például a Szondi két apródja. Összegzésképp a nagykőrösi balladákra általánosságban igaz, hogy olyan helyzeteket ábrázolnak ahol megbomlott az egyensúly. Ezekben a művekben nagy hangsúlyt kap az erkölcs.

Őszikék balladák

Őszikék balladáiban tovább élnek a nagykőrösi balladák motívumai, megváltoznak azonban a témák nincs köztük egy történelmi sem. 8 ballada található benne: Az ünneprontók, Éjféli párbaj, Híd-avatás, Vörös Rébék, Népdal, Tetemre hívás, A képmutogató.

Források:

<https://erettszegtetelek.com/2021/02/az-oszikek-balladai/>

<https://www.olvasonaplo.co.hu/arany-janos-nagykorosi-balladainak-temakorei-es-mufaji-sajatossagai/>

<http://irodalomora.hu/arany-janos-balladai/>

<https://erettszegi.com/tetelek/irodalom/arany-janos-balladai/>

Parajd és a sóvidék

Parajd község Romániában, Hargita megyében. Sóvidék központja, a Kárpát-medence egyik legfontosabb sóbányászati helye. Neve a magyar „paraj” -levegőcske- főnévből származik. A településnek már a rómaiak korában is működtek sóbányái. A Székelyföld lakói 1562-ig szabadon rendelkeztek a sóval, azonban később elrendelték sóbányák őrzését, és így jött létre Parajd 1564-ben. A parajdi só más néven „Székely só”-nak hívják. Az itteni só a világ egyik legegészségesebb és legjobb minőségű sója. A sóbányák sócsarnokai a légúti betegségek kiváló gyógyhelyei. Szomszédságában található az egykori sóhivatal, amely ma egészségügyi rendelő. Fürdő és üdülőhely, gyógyhatású meleg sósfürdője van.

A Sóvidék Székelyföld kistája, mely a Kis-Küküllő és a Korond-patak völgyében található. Nevét az Erdélyi-medencét borító tengerből visszamaradt sóhegyekről kapta. A vidék az erdélyi sóbányászat központja, mely már ősidők óta lakott terület. Néhány vélemény szerint a székelyek sokkal korábban megjelentek Sóvidéken mint a Székelyföldön, a régészeti ásatások egyértelműen erre utalnak. Legfontosabb települései: Alsófalva, Felsőfalva, Békástanya, Korond, Parajd, Sóvárad és Szováta.

Szováta egy romániai város, Maros megyében. A Székely-Sóvidék központja, európai hírű üdülőváros. A régi mélyedéseket csapadék és folyóvíz töltötte föl, így keletkeztek az első sóstavak. A város sóstavairól és sószikláiról híres. Legnagyobb tava a Medve-tó. Nevét a medve alakú formájáról kapta. Ez is egy sóstó, mint például a Fekete-tó, a Vörös-tó és a Zöld-tó. A Sókőze a város sóstavakban gazdag sókarsztterülete amelyet régen katonák őriztek. Sóvárad község Romániában, Maros megyében. Itt volt a római időben a sóórzés központi hivatala. Határa sóforrásokban gazdag. A faluban az erdélyi népi építészet parasztházai, Székelykapuk és a Sóvárad falumúzeum található.

Források:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/S%C3%B3vid%C3%A9k>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szov%C3%A1ta>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Parajd>

Székelyudvarhely

Székelyudvarhely Romániában, Hargita megyében található megyei jogú város. Hargita megye második legnépesebb városa. Székelyföld történelmi társadalom- és művelődéstörténetének legjelentősebb központja, s évszázados hagyományokra visszatekintő székhelye.

Székelyudvarhely egy 660 éves kisváros és az Erdélyi-medence keleti-délkeleti csücskében fekszik. A városnak jelentős egyházi és világ épületei is vannak, amelyek akár 200-300 évesek is lehetnek. Székelyföld és a székely székek központja évszázadok óta.

A város neve arra utal, hogy ezen a helyen tartotta udvarát a székelyek ispánja. Az Árpád-korban valószínűleg *Telegd* volt a neve. 1357-ben Nagy Lajos király vezetésével itt ülésezett az első Székely Nemzetgyűlés, amely egyrészt a székelyek, másrészt Erdély több várának jogi vonatkozásait tisztázta.

Székelyudvarhely városi rangot valószínűleg Zsigmond királytól kaphatott, aki szintén járt a településen. A helység első vára egy korábbi kolostor köré 1492-ben épült fel. A városhoz közel van Budvára, amiről azt tartja a legenda, hogy régi székely vár. A város 1558-ban Izabella királynétól adómentességet nyert. A Székelytámadt várat János Zsigmond építtette a legyőzött székelyek megalázására 1562 és 1565 között. Ezt a Mihály vajda oldalára állt székelyek 1599-ben lerombolták, 1616-ban pedig Ali pasa égette föl. 1621 után Bethlen Gábor az erődítmény újraépítését rendelte el. 1704-ben a várat Tiege generális hada fosztotta ki. Az erődítményt visszafoglaló Pekry Lőrinc a székelyekkel leromboltatta a várat, amelyet ettől kezdődően Csonkavárnak neveznek a helyiek.

1553 itt született Székely Mózes, aki Erdély egyetlen székely fejedelme volt.

Székelyudvarhely lakossága 1996-ban 39 484 lakosa volt, 2011-ben pedig 34 257.

Székelyudvarhely fürdőváros is volt: a polgári világban a belvárosi református templom mellett állt az omnibusz, amire a jegyet a lakberendezési bolt helyén állt, az Oroszlánhoz címzett Koncz-patikában lehetett megvásárolni, és ami levitte az utasokat a kápolna melletti sósfürdőbe.

A Városháza 1896-ban épült megyeházának, a Millennium emlékére. A hajdani Alsó-Piactér legimpozánsabb épülete. 1895–96-ban épült eklektikus stílusban, Sztehlo Ottó építész tervei szerint. Építőmestere Ferenczi Endre főmérnök volt. Az épület egészében különböző építészeti stílusok ötvöződnak. Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként szerepel.

Források:

https://www.szekelyfoldiinfo.ro/Menu/szekelyudvarhely-prezentacio_kepekben-turisztikai_attrakciok-szallas-helyek-terkep-a_kornyek_turisztikai_latvanyossagai-szallasai-szekelyudvarhely.html

<https://www.wikiwand.com/hu/Sz%C3%A9kelyudvarhely>

<https://liget.ro/életmod/rendhagyo-idegenvezetes-szekelyudvarhelyen-turistakent-a-szulovarosban#>

Mátyás király és szülőháza

Hunyadi Mátyás a 15. századi Magyar Királyság legjelentősebb és tekintélyesebb uralkodója volt, aki egész pontosan 1458-tól 1490-ig uralkodott. Születésének pontos dátumát homály fedi. 1440 és 1443 a két vitatott évszám, melyek közül az 1443-as dátumot több történetíró –

mint például Antonio Bonfini, a nápolyi Petrus Ransanus és a krónikás Heltai Gáspár – rögzíti. Másik ezt igazoló tényező Hunyadi János, Mátyás édesapjának a pályafutása is. 1441-ben választották erdélyi vajdává, mely igen tekintetes méltóság betöltéséhez hozzájárult az is, hogy egy reprezentatív lakhelyet teremtsen a Hunyadi családnak. Ez lett Vajdahunyad vára, melyet már 1440-ben elkezdtek építeni és még 1442-1443-ban zajlottak az építő munkálatok, ezért még nem szolgálhatott a család lakhelyéül Mátyás születésekor. Ezek mellett még a Budai Nagy Antal-féle parasztfelkelés idején a város elvesztette kiváltságait, melyeket később Hunyadi János közbenjárásával szerzett vissza. Ennek az eseménysorozatnak az eredményeként alakult ki egy támogató viszony Kolozsvár és a Hunyadiak között. Ez ad méginkább okot arra, hogy a biztonságos Kolozsvárra essen a választás az állapotos Szilágyi Erzsébet elszállásolására. Így esett a választás Kolozsvárra. Még hitelesebb források igazolják Mátyás kolozsvári születését, mint például Mátyás által kiadott kiváltságlevelekben szereplő utalások vagy éppen az 1467-es kiváltságlevele a ház akkori tulajdonosának, melyben adómentességet adott neki. Heltai Gáspár is ír az óvárban elhelyezkedő Klastrom utca sarki kőházról Hunyadi Mátyásról szóló krónikájában. A legkorábbi adat a ház tulajdonosáról, az Mátyás által kiadott 1467-es kiváltságlevél, melyben egy bizonyos Méhfi Jakabot említ tulajdonosnak. Heltai szerint szőlősgazda volt, melyet a házhoz tartozó szőlők és a nagy kiterjedésű pince. A Méhfi család Kolozsvár egyik patrícius családja volt, egy tekintélyes polgára volt a városnak. Méhfi Jakab egyik lányát a Kolb család sarja vette feleségül így a ház a másik patrícius, Kolb család kezébe került egészen a 17. század elejéig. A 19. század végéig több tulajdonos váltáson és átalakításon esett keresztül a ház, 1889-ben Jókai Mór és Orbán Balázs leplezte le a bronz emléktáblát, míg először 1899-ben rendelték el a restaurálását. Kós Károly 1942-43-ban méltó módon restaurálta a házat. Stílusát tekintve a ház gótikus stílusú, melyre példa a kapu csúcsíves vonalvezetése.

Források:

<https://archeologia.hu/minden-matyas-szulohazarol>

<https://lexikon.adatbank.ro/muemlek.php?id=325>

<https://traveltotransylvania.hu/2013/10/05/matyas-kiraly-szulohaza-kolozsvar/>

Kolozsvár

Kolozsvár elhelyezkedése

- Szeged – Kolozsvár távolsága: 371 km
- Románia második legnépesebb városa (324 576 fő, ebből 49 565 fő magyar), Kolozs megye székhelye. Az ország északnyugati részén helyezkedik el, a Kis-Szamos völgyében.

Nevezetességei

- A gótikus Szent Mihály-templom:
A 14–15. században gótikus stílusban épült. Az 1858-ban felépült, neogótikus, 76 méteres (a kereszttel együtt 80 méteres) tornya a legmagasabb templomtorony a történelmi Erdély területén.
- Mátyás király szülőháza:
Kolozsvár legrégebbi emeletes háza született Hunyadi Mátyás. 1467. szeptember 28-án, jelenleg a Képzőművészeti és Formatervezési Egyetem épülete.
- Mátyás király szobra:
Fadrusz János alkotása, az 1900-as párizsi világkiállításra készítette bronzból, a Szent Mihály-templom előtt helyezkedik el.
- A Házsongárdi temető:

Kolozsvár történelmi temetőkerete. sokévszázados magyar írásbeliség nagyjainak nyugalóhelye és egyben az emlékezések kegyhelye. A „Házsongár” név a város melletti dombot nevezték így.

Kolozsvár-Szeged kapcsolódása

- 1581-ben Báthory István kiadja a kolozsvári egyetem alapító levelét. 1775-ben rektorválasztási jogot kapnak. Magyarország második tudományegyetemét 1872-ben négy egyetemi karral létrehozták Kolozsvárott.
- 47 év működés után, 1919 végén a román hatóságok száműzik a kolozsvári magyar egyetemet. Ugyanekkor a Kolozsvárról menekülni kényszerült universitas ideiglenesen Budán folytatta működését, miközben befogadására Szeged elszánta magát, hogy ezzel végre egyetemi várossá lehessen
- Szent György lovasszobrának másolata
A Kolozsvári testvérpár készítette 1373-ban. Az eredeti Prágában található, egy másolat Kolozsváron látható valamint Szegeden is találhatunk egyet.

Források

<https://u-szeged.hu/centenarium/kolozsvari-historiak/egyetem-tortenete>

[https://u-szeged.hu/egyetemtortenet/100-eve-](https://u-szeged.hu/egyetemtortenet/100-eve-kolozsvarott?objectParentFolderId=50253)

[kolozsvarott?objectParentFolderId=50253](https://u-szeged.hu/egyetemtortenet/100-eve-kolozsvarott?objectParentFolderId=50253)

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Kolozsv%C3%A1r#Nevezetess%C3%A9gek>

Hagymás-hegység

A Hagymás-hegység a Keleti-Kárpátokban, a történelmi Csík-Gyergyószék területén, Hargita megye északkeleti részén fekszik, a Keleti-Kárpátok mészkő-sírt övezetének a része.

A karsztvidék sajátos növény- és állatvilággal rendelkezik, csak a Hagymás-hegységben több mint 1140 fajt tartanak nyilván. A legelterjedtebb a luc-, jegenye-, erdei- és vörösfenyő, a lombhullatók közül a nyír és a bükk. Védett állatai a zerge, hiúz, barna medve, farkas és siketfajd. Védett növényei például a jelképként is használt havasi gyopár, kisasszonypapucs, tárnics és zergeboglár.

Legmagasabb pontja a Nagy-Hagymás -1792 m, melynek tetején egy kereszt áll, közepén helyezkedik el a Gyilkos-tó és a Békás-szoros.

A csúcsról különlegesen szép kilátás nyílik az egész vidékre. Nyugatra, a mészkőszilák szakadékos oldalában az Olt völgyét láthatjuk. Itt találjuk a két folyó - Maros és Olt forrásvidékét is, melyhez legenda is fűződik: A legenda szerint Balánbánya felett élt egy Tarkó nevű tündér. Volt két állandóan veszekedő lánya: Maros és Olt. A tündérkirály száműzte a lányok édesapját a Fekete-tengerhez. A lányok vágytak apjuk után, így Tarkó folyóvá változtatta őket, de kikötötte, hogy csakis együtt érhetnek célba. De ők folyóként is mindig vitatkoztak, így más-más úton indultak el.

Maros nyugodt folyással nagyobb utat tett meg, hogy elkerülje az akadályokat, majd előbb a Tiszába, utána a Dunába folyt. Olt heves hömpölgéssel csapódott az akadályoknak, míg teljesen kimerülten ért el a Vöröstoronyi-szoroshoz. Itt hallotta meg újra nővére hangját, és a Dunába torkollva az út utolsó szakaszát már együtt folytatták a tengerig.

A Nagy-Hagymásról nyugat-északnyugati irányban láthatjuk a Kelemen-havasokhoz tartozó kopasz csúcsokat, keletre a Kis-Békás-völgy terül el, míg délkeletre az Egyes-kő tornyai, Öcsém-tető és az Ördögmalom kőomlásai láthatók.

Az ehhez kötődő legenda szerint egy helyi pástor azzal fenyegette meg az ördögöt, hogy ha nem őrli le a kunyhója mögötti sziklát, akkor kifüstöli a pokolból. Egy másik legenda szerint egy székely özvegyasszony gyönyörű lányának udvarolt az ördög, s azért, hogy ne nyerhesse el a lány kezét, azt a lehetetlen feladatot kapta, hogy három nap alatt őrölje le a sziklát.

Abban viszont mindkét legenda egyetért, hogy az ördög a mai napig visszajár, és éjszakánként bánatában tovább őrli a sziklákat.

Kis-Cohárd

A Kis-Cohárd a Hagymás-hegység része, egy 1345 m magas mészkőszikla, melynek tetejéről gyönyörű kilátás nyílik a Gyilkos-tóra.

A sziklamászók a sziklához rögzített acélsodrony segítségével kétszáz métert tudnak felfelé mászni, így a tetőn két sziklacsúcs között kifeszített kötélhídon haladhatnak át egy 160 méter mély szakadék fölött. Többek között Eröss Zsolt is itt kezdte hegymászó tudását fejleszteni.

Források:

<https://hazajaroegylet.hu/hazajaro/hagymas-hegyseg-a-csiki-alpok/>

<https://frissujsag.ro/gyalogtura-a-nagy-hagymas-csucsra-1>

<https://www.travelo.hu/tura/20161018-vie-ferrata-epult-a-gyilkos-to-folotti-sziklafalra.html>

<https://www.magyarleptek.hu/l/az-ejszaka-amikor-elertem-a-kristaly-tohoz/>

http://www.erdelyiturak.ro/hagymas_hegyseg.html

A székelykapu

- Fából készített, gazdag faragású és festésű műremekek
- Szerkezete:
- A mai székelykapu három oszlopra állított kétosztatú építmény
- Részei a befelé nyíló nagykapu, ez a megrakott szénásszekér magasságához igazodik
- A kisajtó amely a gyalogosok részére készült
- A három tartóoszlopot közös szemöldökgerenda fogja össze, erre épül a néhány sor
- zsindellyel, esetleg cseréppel fedett egy- vagy kétsoros galambbúg
- Eredete:
- Több évszázadra tehető a kialakulása
- A konkrét eredetére nem derült fény az évek alatt

Aki már látott ilyet élőben, annak valószínűleg nemcsak a szemét, de a szívét is gyönyörködtette a látvány. A házak előtt ékeskednek a hagyományos galambbogos cserfakapuk, amelyek rendszerint igen szép domborművű faragványokkal, mesztvényekkel, dús arabeszkekkel és növény ornamentikával vannak ékesítve, élénk, kirívó színekkel kiemelve.

Sosem marad el a felirat, mely a készítettők nevét és az évszámot rejti.

A hagyományos székely ácsolási technikához és faragási stílushoz tartják magukat, mely nemzedékről nemzedékre öröklődik, de a kapuk sosem teljesen egyformák. A kapukészítő székelymesterek szívüket lelküket beletéve készítik ezeket a díszes népi remekműveket.

A székelység legrégebbi jelképe ahogy ők mondják a kapu, mely sok mindenről árulkodhat, nincs olyan motívum a kapun, mely ne egy történetet mesélne el.

A jelképeknek jelentésük van minden székelykapun rajta van a Nap jele, rosetta, nap rózsa.

Források:

<https://tudomanyplaza.hu/szekelykapu/>

<https://www.zetelaka.com/index.php/hagyományaink/szekelykapuk>